

๖๖๖-๑๑๐๒

ร. ๒๖๖.๒

(๑๖)

สมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

ปริญญาโท

ของ

สมชัย เคนจิตรัส

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

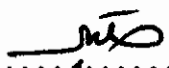
กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐

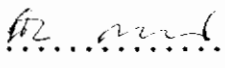
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๗๖ พ.ค. ๒๕๔๐

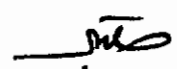
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

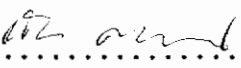
คณะกรรมการควบคุม

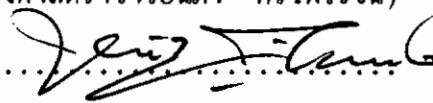
..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีจันทร์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

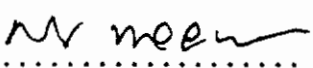
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีจันทร์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ทัญ ตันหยง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 17 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เพราะได้รับความช่วยเหลือจากคณะช่วยแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนได้รับแนวคิดอันนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้จากผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีจันทร์ ร่องศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ และ ร่องศาสตราจารย์หทัย ตันหยง ซึ่งเป็นครูของผู้วิจัย ที่ให้แนวคิด วิถีทางแห่งการนำไปสู่ตัวความรู้ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความเมตตากรุณาที่อาจารย์พึงมีให้แก่ศิษย์ และ ร่องศาสตราจารย์ ดร.สุนทร รัตตบรรเทา ที่ช่วยแนะนำการเขียนบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบนมัสการด้วยระลึกถึงพระคุณ พระวิเชียรธรรมคุณาธาร พระครูสังฆบริรักษ์เจริญ พระมหาสารอง ปาทา พระมหาเทียบ มาลัย ปช.9 แห่งสำนักวัดพระเชตุพน ฯ ท่าเตียนและ พระครูกลุ่ย์กิจจานุกุล แห่งสำนักวัดกลุ่ย์มิตร ที่ได้อนุเคราะห์สถานที่อาศัย บังคับเครื่องยังชีพ ที่จำเป็นต่อการศึกษาหาความรู้ในชั้นมหาวิทยาลัย ด้วยจิตแห่งกลุ่ย์มิตร

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ ศิริทวี แห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ อาจารย์ ดร.พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง ผู้อำนวยการกองส่งเสริมวิทยฐานะวิชาชีพครู อาจารย์จันทร์แรม เรือนแบน อาจารย์เลี่ยม พูลเยี่ยม อาจารย์อรุณ ปรากฏชัยภูมิ อาจารย์ ประสงค์ พรโสภณ และอาจารย์ปิยะ ดอนเนา ผู้ให้ความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แก้ไขเรื่องมีอาในการทำปริญญานิพนธ์

ขอขอบคุณคณะศึกษานิเทศก์อำเภอ/จังหวัด ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการสอนใน โรงเรียนโครงการขยายโอกาส และผู้บริหาร/อาจารย์ผู้สอน โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล โรงเรียน สตรีชัยภูมิ โรงเรียนจัตุรัสวิทยาคาร และโรงเรียนหนองบัวระเหววิทยาคาร ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือเก็บข้อมูลและทำแบบทดสอบ ตอบแบบสอบถามทุกฉบับด้วยความจริงใจ

ขอขอบคุณอาจารย์จันทร์เพ็ญ ไพบูลย์ อาจารย์รัชฎาพร ชูสกุล และอาจารย์อนงค์ สิงสุพันธ์ ที่ช่วยพิมพ์ต้นฉบับ ตรวจสอบแก้ด้วยความเต็มใจเสมอมาและเป็นผู้คอยให้กำลังใจตั้งแต่ เริ่มต้นจนถึงผลความสำเร็จ จึงนับได้ว่าเป็นกลุ่ย์มิตรของผู้วิจัยโดยแท้

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่และขอป้าจ้อง ๆ ตลอดจนเพื่อนร่วมรุ่นทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณคุณครูเรียน เคนจตุรัส คุณนันทนา เตชะนนท์ และขอป้าจ้อง ๆ ประกอบด้วย ประไพ, ศุภิต และณิภา ที่คอยให้กำลังใจในการศึกษาค้นคว้าทำงานวิจัยด้วยดีเสมอมา จนผู้วิจัยประสบความสำเร็จและสมหวังในชีวิตการศึกษาซึ่งเปรียบเสมือนกัลยาณธรรมของผู้วิจัยโดยแท้

คุณค่าของปริญญาบัตรฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

สมชัย เคนจตุรัส

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความหมายของสมรรถภาพและสมรรถภาพของครู	7
สมรรถภาพของครูทั่วไป	9
สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประถมศึกษา	11
สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูมัธยมศึกษา	13
ลักษณะของครูที่ดี	16
สมรรถภาพด้านวิชาชีพครู	19
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
งานวิจัยในประเทศ	25
งานวิจัยต่างประเทศ	28
สมมติฐานในการวิจัย	32

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า
	แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล
	วิธีจัดกระทำข้อมูล
	การวิเคราะห์ข้อมูล
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา
	1.1 สมรรถภาพด้านการสอน
	1.2 สมรรถภาพด้านวิชาการ
	1.3 สมรรถภาพด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ
	ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นจากการประเมินตนเองจากแบบสอบถาม
	ของครูประถมศึกษา
	2.1 สมรรถภาพด้านการสอน
	2.2 สมรรถภาพด้านวิชาการ
	2.3 สมรรถภาพด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
ความมุ่งหมายของการวิจัย	61
วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
สรุปผลการวิจัย	65
อภิปรายผล	68
ข้อสังเกต	73
ข้อเสนอแนะทั่วไป	75
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	75
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	84
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	116
ภาคผนวก ค คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการทำแบบทดสอบวัด สมรรถภาพการปฏิบัติงาน	120
1. ด้านการสอน	120
2. ด้านวิชาการ	123
3. ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ	125
ภาคผนวก ง รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	127
ประวัติย่อของผู้วิจัย	129

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	34
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวนตามโรงเรียน อำเภอ/กิ่งอำเภอ	35
3	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน	49
4	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ	51
5	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ	54
6	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูประถมศึกษาจำนวนที่เป็นรายด้าน	57
7	การเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนกับ เกณฑ์มาตรฐาน	58
8	การเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการกับ เกณฑ์มาตรฐาน	59
9	การเปรียบเทียบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำกับ เกณฑ์มาตรฐาน	59
10	การเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน ด้านวิชาการ และด้านการให้คำปรึกษาแนะนำกับ เกณฑ์มาตรฐาน	60
11	ตารางแสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดสมรรถภาพ	117
12	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการทำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพด้านการสอน	121

13	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการทำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพ ด้านวิชาการ	123
14	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการทำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพ ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ	125

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 แสดงความหมายของคำว่า "สมรรถภาพในการเป็นครู"	8
---	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยมีประชากรที่ได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องและทั่วถึง ประเทศนั้นก็จะประสบผลสำเร็จในทุกด้าน ไม่ว่าด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ก็ต้องอาศัยกำลังคนเป็นสำคัญและกระบวนการสำคัญที่สุดในการพัฒนากำลังคนก็คือกระบวนการทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 1)

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการทุกรูปแบบและทุกวิธีการ เพื่อเพิ่มจำนวนผู้เข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) โดยเร่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งในหลักการและเหตุผลที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ระบุว่าเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้เรียนต่อ จึงควรได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาหรือการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ที่สูงกว่าระดับประถมศึกษา และเพื่อเป็นการดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จึงมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายที่ด้อยโอกาสหรือขาดโอกาสมากกว่ากลุ่มที่ได้รับโอกาสอยู่แล้ว โดยรับเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาเรียนต่อเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในสังกัดรับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาไปดำเนินการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาภาคบังคับ จึงได้สนองนโยบายของรัฐจัดดำเนินการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี

การจัดการเรียนการสอน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาจัดโดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เนื้อหาหลักสูตรจึงเป็นของใหม่สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทาง

การศึกษา เพราะครูระดับประถมศึกษา ต้องใช้หลักสูตรเปลี่ยนระดับจากที่เคยสอนในหลักสูตรประถมศึกษา มาเป็นหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งกองแผนงานสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2534 : 16) ได้ทำการศึกษาสภาพจริงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยแนวการสัมภาษณ์พบว่า ครูที่สอนในโครงการนี้จะสอนทั้งชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาด้วย

ดังนั้น ครูประถมศึกษาที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้มีระดับสมรรถภาพที่น่าจะแตกต่างจากครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา หรือระดับชั้นมัธยมศึกษาโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพราะสมรรถภาพด้านการสอนของครูนั้นว่ามีความสำคัญยิ่ง และจำเป็นต้องการจัดการเรียนการสอนทุกระดับชั้น เพราะครูเป็นผู้มีบทบาท และความรับผิดชอบโดยตรงในการทำให้ความรู้ และเป็นแบบอย่างเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน สมดังพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2521) ซึ่งพระราชทานแก่ครู นักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวล ในวโรกาสเสด็จพระราชทานรางวัล ณ พระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความตอนหนึ่งว่า

...สำหรับครูนั้นจะต้องทำให้เป็นที่รักเป็นที่เคารพ เป็นที่เชื่อใจของนักเรียนเหมือนกัน ข้อแรกต้องฝึกตนเองให้แตกฉานและแม่นยำ วิชาความรู้และวิธีสอน เพื่อสามารถสอนวิชาทั้งปวงได้ถูกต้องและกระจ่างชัดครบถ้วนสมบูรณ์ อีกข้อหนึ่ง ต้องทำตัวให้ดี คือ ต้องมีและแสดงความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความสุภาพ ความเข้มแข็งและอดทนให้ปรากฏชัดเจน เคยชินเป็นปกติวิสัย เด็ก ๆ จะได้เห็นได้เข้าใจในคุณค่าของความรู้ ความดี และตัวครูเองอย่างซาบซึ้งและปิดเอาเป็นแบบอย่าง ภารกิจของครู คือ การทำให้การศึกษาก็จะได้บรรลุตามที่มุ่งหวังกันอยู่...

(พระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. 2521 : 196)

สารธร บัศวรี (2515 : 15) ให้ความเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพครูว่า ครูต้องทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักใช้จิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาการเรียนของนักเรียน รู้จักการวางแผนสำหรับการสอนอย่างละเอียดถี่ถ้วน รู้จักวิธีรูปแบบต่าง ๆ รู้จักการใช้วิธีวัดผลได้อย่างเหมาะสม สามารถใช้แบบทดสอบต่าง ๆ ของโรงเรียนได้ เดวิส (Davis. 1985) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอนของครูซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สารธร บัศวรี ว่า ครูเปรียบเสมือนสะพานที่เชื่อมระหว่างความรู้และความไม่รู้ ครูจะต้องเป็นผู้มีหน้าที่จัดการเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน ครูจะต้องเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน นอกจากนี้แล้วครูจะต้องเป็นผู้มีความสามารถหลาย ๆ อย่างและเป็นที่รักนับถือของนักเรียน

ผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือนะแนวครูผู้สอน ให้ความรู้วิธีการปรับปรุงการสอนและการพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งเป็นตัวแทนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีความจำเป็นจะต้องทราบพื้นฐานความสามารถของครูผู้สอนในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาสมรรถภาพด้านการสอนด้านวิชาการ และด้านการให้คำปรึกษาแนะนำของครูประถมศึกษา ที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่เปิดทำการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2536 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาครูที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิต่าง ๆ มีดังนี้

- 1.1 สมรรถภาพด้านการสอน
- 1.2 สมรรถภาพด้านวิชาการ
- 1.3 สมรรถภาพด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว

2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา ที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ กับเกณฑ์ประเพณีนิยม (50%)

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบข้อมูลสำคัญอันเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้สอนจะได้ตรวจสอบและพัฒนาสมรรถภาพของตนเองที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
2. ผู้บริหารจะได้ข้อมูลจัดโครงการพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพตามที่ต้องการในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
3. ศึกษาในเทศก์จะได้ข้อมูลในการนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือและพัฒนาการเรียนให้แก่บุคลากรในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประถมศึกษาที่ทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในปีการศึกษา 2536 จำนวน 69 โรงเรียน ครูทั้งหมด 578 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูประถมศึกษาที่ทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในปีการศึกษา 2536 ซึ่งได้มาจากการเปิดตารางสำเร็จรูป ของเครจซี่ และ

มอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 40) จะได้กลุ่มตัวอย่าง 230 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอำเภอและกิ่งอำเภอมา 50% ได้ 8 อำเภอ ในอำเภอ และกิ่งอำเภอที่สุ่มได้จะมีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 32 โรงเรียน มีครูที่ทำการสอนในโรงเรียนดังกล่าวจำนวน 269 คน จึงเลือกครูดังกล่าวไว้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. ตัวแปรที่จะศึกษา คือ สมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

- 2.1 สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน
- 2.2 สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ
- 2.3 สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ครูประถมศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำการสอนทั้งระดับประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

2. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้เปิดทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533-2536

3. สมรรถภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถของครูที่จะช่วยให้การดำเนินงานตามหน้าที่มีประสิทธิภาพ ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูไว้ 3 ด้าน ซึ่งมีความจำเป็นต่อการทำงานตามหน้าที่ของครู คือ

3.1 สมรรถภาพด้านการสอน หมายถึง ความสามารถที่ต้องรู้ และเข้าใจงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู เนื้อหาวิชาที่สอน หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) การเตรียมการสอน การวางแผนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมให้

เหมาะสมกับผู้เรียน นำหลักจิตวิทยามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้วิธีการสอนได้หลายรูปแบบ ใช้สื่อได้เหมาะสมกับเนื้อหา ใช้เทคนิคการเสริมแรง การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจดังกล่าวไปใช้ในการดำเนินการสอนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งวัดได้จากคะแนนการทําแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และจากคะแนนแบบประเมินตนเองของคณะกรรมการ (กรมการฝึกหัดครู. 2530)

3.2 สมรรถภาพด้านวิชาการ หมายถึง ความสามารถที่ต้องรู้ และเข้าใจในการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน สามารถรับหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจดังกล่าว พัฒนางานวิชาการ เพื่อเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งวัดได้จากคะแนนการทําแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และจากคะแนนแบบประเมินตนเองของคณะกรรมการ (กรมการฝึกหัดครู. 2530)

3.3 สมรรถภาพด้านการให้คำปรึกษาแนะนํา หมายถึง ความสามารถที่ต้องรู้ และเข้าใจในการให้คำปรึกษาแนะนํานักเรียนในด้านต่าง ๆ การจัดกิจกรรม ความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การหาความรู้เพิ่มเติม การบริการสุขภาพอนามัยส่วนตัวและส่วนรวม และสามารถนำความรู้ดังกล่าวเหล่านี้ไปใช้ในการดำเนินการให้คำปรึกษาแนะนําได้อย่างเหมาะสม ซึ่งวัดได้จากคะแนนการทําแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และจากคะแนนแบบประเมินตนเองของคณะกรรมการ (กรมการฝึกหัดครู. 2530)

4. เกณฑ์ ในการวิจัยในครั้งนี้ หมายถึง ระดับค่าคะแนนเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ประเมินผลสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้

4.1 เกณฑ์ประเมินสมรรถภาพที่ได้จากแบบทดสอบ ใช้เกณฑ์ประเพณีนิยม คือ ค่าคะแนนร้อยละ 50 ของคะแนนแบบทดสอบวัดสมรรถภาพแต่ละด้าน ซึ่งถือตามเกณฑ์ของคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรผลิตครูวิทยาศาสตร์ระดับปริญญาตรี (2524 : 7)

4.2 เกณฑ์ประเมินสมรรถภาพที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานในหน้าที่ใช้ เกณฑ์ช่วงคะแนนระดับการปฏิบัติงาน (รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2535 : 104)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้รวบรวมบทความและเอกสารที่เกี่ยวข้องนำเสนอสาระสำคัญ ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความหมายของสมรรถภาพและสมรรถภาพของครู
 - 1.1 สมรรถภาพของครูทั่วไป
 - 1.2 สมรรถภาพของครูประถมศึกษาและครูมัธยมศึกษาที่พึงประสงค์
2. ลักษณะของครูที่ดีและสมรรถภาพด้านวิชาชีพครู
3. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความหมายของสมรรถภาพและสมรรถภาพของครู

ความหมายของสมรรถภาพได้มีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้ความหมายและกล่าวถึงไว้หลายประการดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2531 : 785) ได้ให้ความหมายของคำสมรรถภาพว่า หมายถึง ความสามารถ

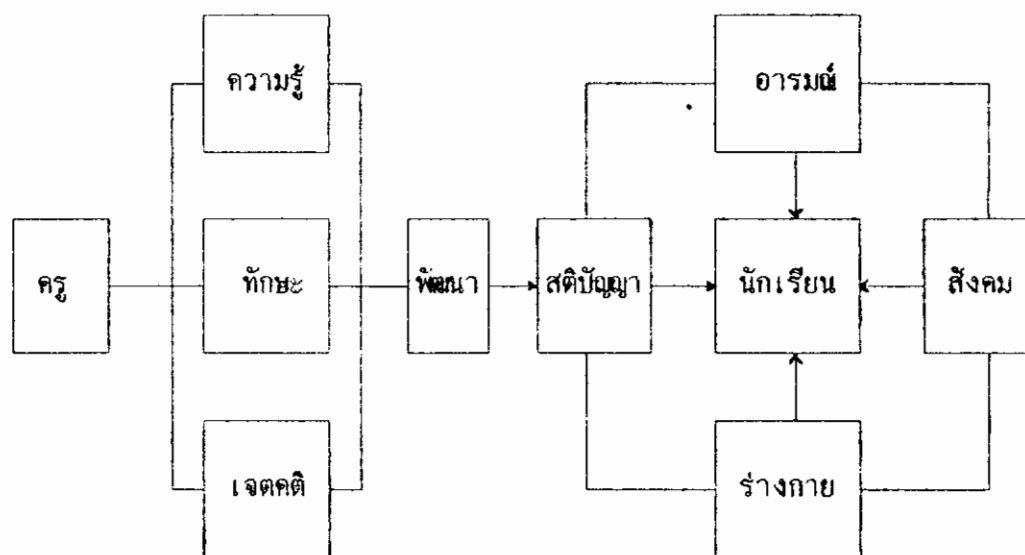
กู๊ด (Good. 1973 : 194) ได้ให้คำจำกัดความของสมรรถภาพว่า หมายถึง ทักษะ ความคิดรวบยอด และเจตคติที่ต้องมีในการทำงานทุกชนิด และสามารถนำเอาวิธีการและความรู้พื้นฐานไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่ปฏิบัติจริงได้

ดอดส์ (Dodl. 1973 : 194) ได้ให้ความหมายสมรรถภาพของครูว่า หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจทักษะ เจตคติและพฤติกรรมของครูที่จะเอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของนักเรียนในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

โคเกอร์ (Koker. 1979 : 54) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพว่า หมายถึง ความสามารถของครูในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ถ้าหากแก้ปัญหาได้หลายด้านและประสบผลสำเร็จ จะหมายถึง ครูที่มีสมรรถภาพสูง หรืออาจจะมีสมรรถภาพเฉพาะด้านก็ได้

ชาร์ลีส ขวัญเมือง (2527 : 20) ได้ให้คำนิยามของสมรรถภาพไว้ว่า หมายถึง ความสามารถของครู ซึ่งแสดงออกในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติ และบุคลิกที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน รวมทั้งความสามารถที่จะประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและร่างกาย

ชนพันธุ์ อนุสร ฌ อยุธยา (2528 : 19 - 20) กล่าวว่า การศึกษาที่เน้นสมรรถฐานในการเป็นครู (Competency - Based Teacher Education) เป็นการศึกษาที่เน้นพฤติกรรม เจตคติและค่านิยมที่มีต่อการเป็นครู สมรรถภาพในการเป็นครู หมายถึง ความรู้ ทักษะและเจตคติที่ผู้เป็นครูพึงมีในการที่จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทั้ง ด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและร่างกาย ซึ่งสรุปได้ตามแผนภูมิตัวนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงความหมายของคำว่า "สมรรถภาพในการเป็นครู"

จากภาพประกอบ 1 จะเห็นว่าในการจัดการศึกษา ครูเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญยิ่งซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้เรียน จึงจำเป็นจะต้องมีครูที่มีสมรรถภาพตามที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุพจน์ ธิยมอดุลย์ (2524 : 16) กล่าวว่า สมรรถภาพ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ตลอดจนความสามารถในการนำเอาประสบการณ์ทั้งหมดไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครู และตรงกับคำกล่าวของ สนั่น มีจันทร์ (2527 : 17) ที่ว่า สมรรถภาพของครู หมายถึง ความรู้ ความสามารถของครูที่จะกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้

โดยสรุปแล้ว สมรรถภาพครู หมายถึง ความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ทักษะ เจตคติในวิชาครูเพื่อนำมาปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. สมรรถภาพของครูทั่วไป

สารเดช บัวศรี (2515 : 12) ได้กล่าวถึงอาชีพครูว่า อาชีพครูเป็นอาชีพชั้นสูง ผู้ที่จะเป็นครูอาชีพได้จำเป็นจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- 1.1 มีวิชาความรู้สามัญทั่วไป
- 1.2 มีความรู้วิชาสามัญที่เป็นวิชาเอก - วิชาเฉพาะตัว
- 1.3 มีสมรรถภาพในการเป็นครู

สำหรับสมรรถภาพในการเป็นครู เป็นความสามารถที่ครูจะต้องสร้างขึ้นในตนเอง ซึ่งประกอบด้วยความสามารถด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สามารถที่จะสอนได้เป็นอย่างดี คือ รู้จักจิตวิทยาการเรียนรู้จิตวิทยาพัฒนาการ การวางแผนการสอน การใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี สามารถนำทฤษฎีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ได้ตามสถานการณ์ การวัดและประเมินผล การปกครองชั้นเรียน
2. สามารถที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี รู้จักคิดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร
3. สามารถที่จะอบรมให้คำแนะนำ และปกครองนักเรียนได้เป็นอย่างดี รู้จักใช้บทหรือข้อธรรมทางศาสนามาใช้เป็นแนวทางในการอบรมได้เป็นอย่างดี

4. สามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนผู้ปกครองของนักเรียน
5. สามารถในงานด้านวิชาการ เช่น การผลิตเอกสารประกอบการสอน การติดตามข่าวสารทางวิชาการ การนำเอาความรู้ด้านต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในงานวิชาการ
6. สามารถเป็นครูชั้นอาชีพ เป็นผู้รู้จักเพิ่มพูนความรู้ในวิชาชีพของตนเอง ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีของการเป็นครู มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในท้องถิ่น และผู้นำท้องถิ่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี ตลอดจนให้การต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้มาติดต่อด้วย

จากพฤติกรรมที่ครูแสดงออกนั้น ย่อมกล่าวได้ว่า ครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน หนังสือนั้นแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมที่ดีงามและเป็นผู้มีสัมมาทิฐิ มีความสามารถนำเทคนิคต่างๆ ไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนทั้งสามารถ ถ่ายทอดความรู้ ตามวิถีทางแห่งปัญญาให้แก่ผู้เรียนได้เกิดการ เรียนรู้ การรับรู้อย่างถูกต้อง ตามความเป็นจริง อันจะนำผู้เรียนไปสู่หนทางอันดีงาม

สมรรถภาพของครูโดยเฉพาะการสอนเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับครูทุกคน เพราะหน้าที่หลักของครูทุกระดับคือ การจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดหมายของการศึกษา สมรรถภาพด้านการสอนจึงเป็นสมรรถภาพที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญมาก จะเห็นว่าการจัดการฝึกหัดครูทุกระดับ จะมีจุดหมายเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพด้านการสอน อยู่เสมอ (สมบุญตันยะ. 2524 : 49)

ไมตรี จันทร์ดาประดิษฐ์ (2527 : 15) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพในการสอนของครูว่า ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นครูที่มีสมรรถภาพนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้

1. สามารถสนองความต้องการในด้านอารมณ์สังคม ร่างกายและสติปัญญาของนักเรียน
2. สามารถกำหนดจุดประสงค์ในการสอนตรงตามความต้องการของผู้เรียน
3. ใช้วิธีการประเมินผลผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ใช้วิธีสอนอย่างเหมาะสมกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

5. รู้จักผสมผสานการสอนให้เข้ากับวัฒนธรรมของผู้เรียน
6. สามารถใช้คู่มือการสอนและมีทักษะการสอนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
7. สามารถจัดรูปแบบของการสื่อความหมายในห้องเรียน ยอมรับคุณค่าของการสื่อ

ความหมาย

8. การใช้แหล่งวิทยาการได้อย่างเหมาะสม สามารถใช้และสร้างอุปกรณ์การสอนตรงตามจุดประสงค์ของการสอน

9. นำผลการสอนที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงการสอนใหม่
10. มีความสามารถในการด้านวิชาการอย่างเพียงพอที่จะสอน
11. มีความสามารถในการจัดการ ควบคุมและบำรุงรักษาเครื่องอำนวยความสะดวกเพื่อประโยชน์ด้านอารมณ์ ร่างกาย และสติปัญญาของผู้เรียน
12. ทำงานร่วมกับเพื่อนครูอย่างมีประสิทธิภาพ
13. สามารถวิเคราะห์การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประถมศึกษา

คณะกรรมการดำเนินงานโครงการวิจัยการศึกษาด้านการผลิตและการใช้ครู (คพศ.6) ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาและครูระดับมัธยมศึกษาที่พึงประสงค์ มีดังนี้ (กรมการฝึกหัดครู. 2530 : 119 - 175)

2.1 สมรรถภาพสำหรับงานสอน

2.1.1 สมรรถภาพด้านความรู้

- 2.1.1.1 ความรู้ในเนื้อหาวิชา
- 2.1.1.2 ความรู้ทางวิชาชีพ

2.1.2 สมรรถภาพด้านทักษะ

- 2.1.2.1 ทักษะทั่วไปที่จำเป็นสำหรับครูประถมศึกษา
- 2.1.2.2 ทักษะเฉพาะวิชาที่สอน

2.1.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ

2.1.3.1 คุณลักษณะและทัศนคติทั่วไปในการปฏิบัติงานสอน และงานอื่น ๆ

2.1.3.2 ทัศนคติที่ดีต่อการสอนเฉพาะวิชาที่เป็นพิเศษ

2.2 สมรรถภาพสำหรับงานแนะแนว

2.2.1 สมรรถภาพในด้านความรู้ อันได้แก่ การเป็นครูประจำชั้น การศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล การเก็บบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียน การบริการสอนซ่อมเสริม การส่งเสริมความสามารถและความสนใจของเด็ก

2.2.2 สมรรถภาพด้านทักษะ ซึ่งประกอบด้วย การเก็บและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและการให้บริการแนะแนว

2.2.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ซึ่งมีสมรรถภาพด้านนี้สอดคล้องอยู่ในงานการสอนแล้ว

2.3 สมรรถภาพสำหรับงานกิจการนักเรียน

2.3.1 สมรรถภาพด้านความรู้ ได้แก่ การตรวจสอบสุขภาพนักเรียน การบริการสุขภาพอนามัย การจัดบริการอาหารกลางวัน การส่งเสริมกิจกรรมชุมนุมของนักเรียน

2.3.2 สมรรถภาพด้านทักษะ ประกอบด้วย บริการด้านสุขภาพอนามัย ตรวจและดูแลสุขภาพ ความสะอาด ความปลอดภัย ตลอดจนดูแลรักษาห้องเรียน อาคารเรียนให้มีบรรยากาศที่ดีต่อการส่งเสริมการเรียนของนักเรียน ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย

2.3.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ สมรรถภาพด้านนี้จะสอดคล้องอยู่ในงานสอนแล้ว

2.4 สมรรถภาพสำหรับงานธุรการ

2.4.1 สมรรถภาพด้านความรู้ อันได้แก่ งานธุรการทั่วไป เช่น งานสารบรรณ งานการเงิน ระเบียบราชการที่เกี่ยวข้องกับครู งานธุรการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ทะเบียนนักเรียน สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน การจัดทำสมุดประจำชั้น

2.4.2 สมรรถภาพด้านทักษะ สมรรถภาพด้านนี้จะแทรกตัวอยู่ในสมรรถภาพด้านทักษะสำหรับงานแนะแนวแล้ว

2.4.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติจะสอดแทรกอยู่ในงานด้านการสอน

2.5 สมรรถภาพสำหรับงานพัฒนา ซึ่งประกอบด้วยสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 สมรรถภาพด้านความรู้ ประกอบด้วย ความรู้ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดโครงการเรียนให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาและชุมชน การทำงานร่วมกับชุมชน

2.5.2 สมรรถภาพด้านทักษะ เป็นวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนให้ดีขึ้น เช่น การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การพัฒนาทางวิชาการ การศึกษาชุมชน การวางแผน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการเป็นผู้นำชุมชน

2.5.3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติจะสอดแทรกอยู่ในงานด้านการสอน

สุพจน์ เอี่ยมอดุลย์ (2524 : 20) ได้สรุปสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประถมศึกษาไว้ 5 ด้าน คือ

1. สมรรถภาพด้านการสอน
2. สมรรถภาพด้านวิชาการ
3. สมรรถภาพด้านการแนะแนวและการปกครอง
4. สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์
5. สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ

3. สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูมัธยมศึกษา

สมรรถภาพของครูมัธยมศึกษาที่ควรจะมีดังนี้ งานสอน งานกิจกรรมนักเรียน งานแนะแนว งานธุรการและงานพัฒนา ในการปฏิบัติงานแต่ละงานนั้นจำเป็นต้องมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ครูจำเป็นต้องมีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่องานและการทำงาน ซึ่งครูมัธยมศึกษาจะมีสมรรถภาพที่แบ่งออกเป็น สมรรถภาพอีก 2 สมรรถภาพ คือ

1. สมรรถภาพทั่วไป

2. สมรรถภาพเฉพาะกลุ่มวิชา อันประกอบด้วย กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา กลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพ กลุ่มการงานและอาชีพ

สมรรถภาพทั่วไปของครูมัธยมศึกษาในด้านความรู้ จะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการศึกษา หลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้าง ระเบียบการวัดและการประเมินผล ความรู้เกี่ยวกับหลักจิตวิทยา รู้วิธีสอนหลาย ๆ รูปแบบ รู้จักเลือกสื่อการสอน มีความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้า การสร้างสรรค์งานวิชาการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ของทางราชการ รู้สภาพปัญหา ความต้องการของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน

สมรรถภาพทั่วไปของครูมัธยมศึกษาในด้านทัศนคติ จะต้องเป็นผู้มีความคิดเห็นที่ดีในเรื่อง หลักสูตร นักเรียนควรมีโอกาสได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การจัดการเรียนสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล สื่อการสอนมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชน งานสอนเป็นงานที่มีคุณค่าเป็นประชาธิปไตย มีความมั่นคง มีเหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

สมรรถภาพทั่วไปของครูมัธยมศึกษาในด้านทักษะปฏิบัติ จะต้องเป็นผู้ทำงานด้วยความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสวงหาความรู้ใหม่มาปรับปรุงงาน มีความคล่องแคล่ว ว่องไว ในการปฏิบัติงาน จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเหลือนักเรียนในการเรียนรู้ สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองนักเรียน บุคคลในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำงานได้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน

สมรรถภาพเฉพาะกลุ่มวิชาของครูมัศึกษานั้นจะต้องมีสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ เฉพาะของกลุ่มวิชา ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. มีความรู้อย่างลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาที่สอน
2. สามารถเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่เป็นเจ้าของภาษา
3. ตระหนักในคุณค่าของภาษา
4. สามารถใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี

5. มีความรู้ในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
6. มีทักษะกระบวนการและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
7. มีทักษะปฏิบัติในการทดลองวิทยาศาสตร์
8. มีทักษะในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
9. เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของคนไทยและ

ศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

10. มีความรู้ความเข้าใจในการเสริมสร้างคุณภาพ สวัสดิภาพและความปลอดภัย
11. ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม การสร้างสุนทรียภาพ
12. มีทัศนคติที่ดีต่องานทุกประเภท
13. มีความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพต่าง ๆ
14. มีทักษะทางอาชีพ
15. ตระหนักในความสำคัญในการสร้างงานใหม่ และประกอบอาชีพอิสระ
16. สามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้น

ในการเรียน

และมีความสอดคล้องกับ นิคม ตั้งคะพินภ (2528 : 47) ได้สรุปรายงานการสัมมนา
สมรรถภาพที่สำคัญของครูมัธยมศึกษา ไว้ดังนี้

1. สมรรถภาพในการเร่งเร้ากระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกอย่างง่ายแต่สร้างสรรค์
2. สมรรถภาพในการใช้สื่ออย่างง่ายเพื่อให้นักเรียนเกิดวิจรรณญาณ
3. สมรรถภาพในการใช้ภาษาอย่างแม่นยำ เทียงตรง ถูกต้องและชัดเจน
4. สมรรถภาพในการสร้างมรณทัศน์
5. สมรรถภาพในการจัดกิจกรรมให้นักเรียน
6. สมรรถภาพในการใช้เหตุผลและการตัดสินใจด้วยตนเอง
7. สมรรถภาพในการใช้วิธีสอนแบบง่าย ๆ
8. สมรรถภาพในการจัดกิจกรรมที่สนุกสนานตามวัตถุประสงค์ของการเรียน
9. สมรรถภาพในการจัดให้นักเรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง

จากสมรรถภาพของครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่า สมรรถภาพย่อย ๆ เหล่านี้มีความสอดคล้องกันและอาจสรุปเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 3 กลุ่ม (อานวย เลิศขยันดี และคนอื่น ๆ. 2529 : 7) กล่าวคือ

1. สมรรถภาพด้านการสอน ซึ่งเป็นสมรรถภาพที่จะทำให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่ การสอน ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. สมรรถภาพด้านวิชาการ ซึ่งเป็นสมรรถภาพเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป ความรู้พัฒนา และการตื่นตัวทางวิชาการ
3. สมรรถภาพด้านบุคลิกลักษณะ ซึ่งเป็นสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการ แนะนำและการเป็นผู้นำ

จากที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สมรรถภาพของครูมีความจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้แก่ผู้เรียนในระดับต่าง ๆ ดังนั้นครูประถมศึกษาที่สอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาส ทางการศึกษา จึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่ประกอบด้วยสมรรถภาพทั้งสองส่วนนี้ด้วย จึงจะทำให้โครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษา มีประสิทธิภาพตามนโยบายของรัฐที่ได้ตั้งเป้าเอาไว้

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเอาไว้ 3 สมรรถภาพ คือ สมรรถภาพ การปฏิบัติงานด้านการสอน สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้าน การให้คำปรึกษาแนะนำ

ลักษณะของครูที่ดี

ลักษณะของครูที่ดี ได้มีผู้รู้และนักการศึกษาหลายท่านได้ทำการวิจัยและสำรวจลักษณะ ของผู้ที่จะเป็นครูที่ดี มีความรู้ มีความสามารถในการสอนและด้านอื่น ๆ ดังนี้

ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์ (2519 : 1) ได้กล่าวถึงลักษณะครูที่ดีไว้ว่า จะต้องเป็นผู้มีใจรัก กับทั้งเห็นอกเห็นใจ และเข้ากับผู้เรียน มีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง สามารถจัดบทเรียนให้ เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน มีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี สนใจและเอาใจใส่ ต่อผู้เรียน ตลอดทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนในด้านศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัยรวมทั้งอุปนิสัยด้วย

ผู้ที่จะเป็นครูที่ดี จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีทักษะและความเชี่ยวชาญในวิชาที่ตนเองสอน มีความสามารถในการใช้สื่อการสอน มีความวิริยะอุตสาหะ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรักความศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นคนดีมีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและบุคคลทั่วไปในสังคมนั้น ๆ

จากผลงานการวิจัยลักษณะครูที่ดีของ เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ (2520 : 367) ได้สรุปลักษณะครูที่ดีในด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านสุขภาพและจิต ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านแนะแนว การปกครอง ด้านคุณลักษณะ ด้านความเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย รวม 8 ด้าน ซึ่งในแต่ละด้านนั้นจะสอดคล้องกับเกริก วัยคฆานนท์ (2532 : 26) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะครูที่ดี เพื่อใช้เป็นแนวทางการผลิตครูให้ตรงตามความต้องการของสังคม ซึ่งพบว่า ลักษณะครูที่ดีนั้นจะต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. ด้านการสอน จะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ของชาติ มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตร มีการเตรียมการสอน และสอนได้ตามที่เตรียมไว้ มีความรู้ความสามารถในการวัดผล คัดเลือกวิธีสอนได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการปกครองชั้นเรียน และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นด้วย
2. ด้านวิชาการ เป็นผู้ที่ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ รู้จักกาเลือกเทคนิคต่าง ๆ ใหม่ๆ มาใช้ในการสอน โดยได้จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านหลักสูตร เทคนิคการสอน ความเคลื่อนไหวทางการศึกษา มีความสนใจในการฟังอภิปรายและปาฐกถาในงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษา
3. ด้านสุขภาพกายและจิต จะต้องเป็นผู้ที่มีการพักผ่อน มีความเอาใจใส่ในการจัดสิ่งแวดล้อมให้สะอาด มีความสนใจในการป้องกันโรคติดต่อ มีอารมณ์ดี ไม่มีความกังวลใจ
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียนเพื่อนร่วมงานตลอดจนผู้บังคับบัญชา
5. ด้านคุณธรรมและความประพฤติ เป็นผู้ที่มีความเที่ยงธรรม มีความเมตตากรุณา มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักวางตนให้เหมาะสมกับความรับผิดชอบ ในหน้าที่การงาน ตลอดทั้งไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามศาสนาอื่น

6. ด้านบุคลิกลักษณะ เป็นผู้ที่ร่าเริงแจ่มใส สุภาพอ่อนโยน ขยันขันแข็งรูปร่างหน้าตาดี แต่งกายเหมาะสม มีความแคล่วคล่องว่องไว รู้จักควบคุมอารมณ์ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

7. ด้านการอบรมแนะแนวและการปกครอง จะต้องเป็นผู้รู้จักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีน้ำใจนักกีฬา รู้จักรักษาความลับของศิษย์ มีระเบียบวินัย เป็นตัวอย่างที่ดี รู้จักใช้ความเด็ดขาด หรืออะลุ่มอล่วยได้อย่างเหมาะสม และเป็นผู้ที่รู้จักเหตุ รู้จักผล

8. ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย รู้จักยอมรับนับถือผู้อื่น ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา รู้จักใช้สิทธิของตนตามกฎหมาย ร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีนิยม ปรับปรุงฐานะให้ดีขึ้น ตลอดจนเป็นผู้รู้จักประหยัดใช้จ่ายตามฐานะานุรูปของตนเอง ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับทักษะเกี่ยวกับลักษณะครูที่ดีของ ชูเชิด เกิดศักดิ์ (2531 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่จะเป็นครูที่ดีนั้น จะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในวิชาที่ตนสอน ศึกษาหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ สามารถปรับปรุงเนื้อหา และใช้วิธีสอนให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของนักเรียนตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล มีความวิริยะอุตสาหะ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นคนดีมีคุณธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและบุคคลทั่วไปในสังคม

จากทักษะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดี ตามที่ผู้รู้และนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวมาแล้วนั้น ครูที่ดีต้องเป็นผู้สร้างความสนิทสนมเป็นกันเอง ทำให้ผู้เรียนอยากเข้าปรึกษาและติดตาม มีความประพฤติสมตามฐานะ มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง เป็นผู้ฝึกฝนปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ นำยกย่องเอาเป็นตัวอย่าง คอยให้คำแนะนำตักเตือนเป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียน มีความเมตตากรุณา สามารถสอนได้ตามหลักและเนื้อหาที่จะให้เกิดการเรียนรู้ สามารถนำทฤษฎีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ มีความรู้ในประวัติ และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นได้เป็นอย่างดี ตลอดจนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมอันประกอบด้วยองค์คุณของกัลยาณมิตรแห่งครู

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า ครูที่ดีควรมีสมรรถภาพโดยทั่ว ๆ ไป ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน และมีความเชี่ยวชาญ แม่นยำ เทคนิคการสอนในวิชาที่ตนเองสอน
2. เป็นผู้ที่จะช่วยพัฒนาเด็กให้เป็นผู้ที่เจริญทั้ง ร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา
3. เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม พร้อมทั้งประพฤติตนได้เหมาะสม และถือเป็นแบบอย่างแก่เด็กและบุคคลทั่วไปในสังคมนั้น ๆ ได้

กล่าวโดยสรุป ในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะมีคุณภาพหรือไม่เพียงใดนั้น องค์ประกอบอย่างหนึ่งที่สำคัญคือ คุณภาพการสอนของครู ถ้าหากครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ก็จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีความสมรรถภาพด้านต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์แบบตามวิชาชีพครู จึงเป็นสาเหตุเกิดแรงจูงใจให้ผู้วิจัย ซึ่งเป็นข้าราชการครู ตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีความสนใจที่ต้องการศึกษาสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาครูประถมศึกษาให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะมีส่วนช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สมรรถภาพด้านวิชาชีพครู

ผู้มีอาชีพครูนอกจากจะมีสมรรถภาพด้านวิชาการ จำเป็นจะต้องมีสมรรถภาพด้านวิชาชีพครูด้วย หรือจะกล่าวอีกด้วยหนึ่งก็คือ สมรรถภาพด้านการสอนของครู จึงจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงสมรรถภาพด้านวิชาชีพครู ดังต่อไปนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และจันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช (2524 : 7 - 8) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพครู หมายถึง ครูที่มีความสามารถดำเนินการตามหน้าที่ให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และจะต้องเป็นผู้มีความสามารถในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ

หลักสูตร วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เทคนิคการสอน การใช้จิตวิทยาการสอน การตั้งคำถาม การประเมินผลการเรียน ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับคณะกรรมการวิจัย และพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูได้กล่าวถึงสมรรถภาพของครูที่จะทำการสอนในระดับมัธยมศึกษา นอกจากจะมีสมรรถภาพเฉพาะในด้านการสอนวิชาต่าง ๆ แล้วจำเป็นจะต้องมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพครูคือ ครูจะต้องมีความสามารถ มีความรู้ในเรื่องของหลักสูตร งานการสอน งานวัดผลและประเมินผล จิตวิทยาการเรียนการสอนที่จำเป็นต่อการพัฒนางานในหน้าที่ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมการฝึกหัดครู. 2530 : 2)

คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรครูวิทยาศาสตร์ในระดับปริญญาตรี ได้กำหนดสมรรถภาพของครูวิทยาศาสตร์ และครูคณิตศาสตร์ไว้ว่า ครูต้องมีความรู้และทักษะในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (เข้า ฟ้าของ. 2526 : 27 - 28)

1. ด้านหลักสูตร มีความสามารถที่จะต้องรู้ และ เข้าใจความหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรทั่วไป หลักสูตรวิทยาศาสตร์ หลักสูตรคณิตศาสตร์ ตลอดจนแบบเรียน คู่มือครู วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่เกี่ยวข้อง
2. การเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม สามารถเขียนจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของบทเรียนนั้น ๆ ได้
3. การเขียนแผนการสอน สามารถวางแผนการสอนได้อย่างเป็นระบบ
4. เทคนิคและวิธีสอน มีความสามารถที่จะต้องรู้และเข้าใจในวิธีสอนแต่ละแบบ เลือกและวิเคราะห์วิธีการสอนได้อย่างเหมาะสม
5. สามารถที่จะนำความรู้จิตวิทยามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รู้และเข้าใจ พัฒนาการของนักเรียนแต่ละวัย การสร้างแรงจูงใจและการเสริมแรง
6. สามารถผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ได้ตรงตามเนื้อหาอย่างเหมาะสม
7. สามารถประเมินผลการเรียนการสอน ประเมินความก้าวหน้าและประเมินผลรวม
8. สามารถแก้ไขข้อบกพร่องเฉพาะหน้า
9. มีทักษะกระบวนการทำงานการสอนในวิชานั้น ๆ
10. มีการแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอและสามารถทำงานวิจัยได้

11. มีทักษะปฏิบัติในห้องทดลอง
12. สามารถสร้าง รักษาอุปกรณ์การสอนในวิชานั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
13. มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ อย่างลึกซึ้งและพอเพียง
14. มีความเป็นครู

กล่าวโดยสรุป บุคคลที่จะเป็นครูนั้น จะต้องมีความรู้ด้านเนื้อหาวิชาการ ด้านทักษะในวิชาที่สอนเฉพาะแล้วต้องมีความรู้ด้านวิชาชีพครู ซึ่งเป็นความสามารถด้านทฤษฎีและปฏิบัติ โดยจะต้องมีเทคนิควิธีสอน จิตวิทยาการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล พร้อมทั้งจะสามารถนำมาปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

หลักสูตร คือ โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษา (สุมิตร คุณากร. 2523 : 1 - 3)

หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 1)

องค์ประกอบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (กรมวิชาการ. 2535 : 1 - 3)

1. หลักการ

1.1 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

1.2 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพ หรือการศึกษาต่อ

1.3 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งให้สนองความต้องการของท้องถิ่น และประเทศชาติ

2. จุดหมาย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาท และหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นพลเมือง ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะเลือก และตัดสินใจประกอบสัมมาชีพ และครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสังคม

คุณลักษณะของผู้เรียนที่จะต้องปลูกฝังให้ได้ตามจุดหมายของหลักสูตร มีดังนี้

การพัฒนาตนเอง

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญและทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการต่างๆ
2. สามารถปฏิบัติตนในการรักษาและเสริมสร้างสุขภาพอนามัยของตนเองและชุมชน
3. สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และเลือกแนวทางแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับข้อจำกัดต่าง ๆ
4. มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน
5. มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน
6. มีทัศนคติที่ดีต่อสัมมาอาชีพทุกชนิด มีนิสัยรักการทำงาน และมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัด และความสนใจของตนเอง

การพัฒนาอาชีพ

7. มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ มีความสามารถในการจัดการ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

การพัฒนาสังคม

8. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชน สามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชน ภูมิใจในการปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน

3. โครงสร้างของหลักสูตร

เพื่อให้เป็นไปตามหลักการ จุดหมายและเป้าหมายที่วางไว้จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร 1 ให้มีวิชาต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มวิชาภาษา
2. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์
3. กลุ่มวิชาสังคมศึกษา
4. กลุ่มพัฒนานุคลิกภาพ
5. กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ

จากกลุ่มวิชาต่าง ๆ ดังกล่าว ซึ่งโรงเรียนจะต้องจัดดำเนินการให้นักเรียน เรียน รายวิชา ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงสร้างของหลักสูตร

1. วิชาบังคับ ประกอบด้วยวิชาบังคับแกนและวิชาบังคับเลือก รวม 57 หน่วยการเรียนรู้

วิชาบังคับแกน เป็นรายวิชาที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียนเหมือนกันหมดทั่วประเทศ เพื่อปลูกฝังความรู้ และทักษะพื้นฐานสำหรับพัฒนาสติปัญญา และบุคลิกภาพอันดีงาม ได้แก่ ความรู้และทักษะพื้นฐานในการใช้ภาษาไทย การคิดคำนวณ ความเข้าใจพื้นฐานในทางวิทยาศาสตร์ และสังคม การรักษาสภาพ สุขภาพ ความชื่นชมในศิลปวัฒนธรรมกับความภูมิใจในความเป็นไทย ซึ่งวิชาแกนบังคับจะมีทั้งหมด 39 หน่วยการเรียนรู้

วิชาบังคับเลือก เป็นวิชาพื้นฐานที่เสริมวิชาแกนบังคับในส่วนที่ต้องการให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น และของผู้เรียน ซึ่งจะมีหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 18 หน่วย

2. วิชาเลือกเสรี เป็นวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ค้นหาความถนัดและความสามารถ อันจะเป็นเครื่องชี้แนะให้ตัดสินใจในการเลือกวิชาได้อย่างเหมาะสม ทั้งได้พัฒนาสติปัญญา และความสามารถให้สูงสุดตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน อันประกอบด้วย กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคม กลุ่มพัฒนานุคลิกภาพ กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 33 หน่วยการเรียนรู้

3. กิจกรรมนอกเหนือจากวิชาต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว หลักสูตรยังกำหนดให้ผู้เรียน เข้าร่วมกิจกรรมอีก 3 ประเภท กิจกรรมเหล่านี้มีใช้การเรียนวิชาที่จะต้องให้ผู้เรียน เข้าห้องเรียน

เพื่อฟังคำสั่งสอนหรือประกอบกิจกรรมตามที่ครูกำหนด แต่เป็นการประกอบกิจกรรมร่วมกัน ภายใต้อาการดูแลของโรงเรียน เพื่อพัฒนาลักษณะอันดีงาม เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่าง สงบสุข ได้ประโยชน์จากกันและกัน ก่อเกิดซึ่งกันและกัน กำหนดให้จัดกิจกรรมจำนวน 5 คาบต่อ สัปดาห์ ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2534 : 3 - 4)

3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมใน สถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คือ

กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี หรือยุวกาชาด หรือผู้นำเพื่อประโยชน์ จำนวน

1 คาบ ต่อสัปดาห์ ต่อภาคเรียน

กิจกรรมอื่น ๆ เช่นกิจกรรมชุมนุม กิจกรรมสนใจ และกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ

จำนวน 1 คาบ ต่อสัปดาห์ ต่อภาคเรียน

3.2 กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน

3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน เช่น การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน 2

คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน

การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียน ให้เป็นไปตามหลักการ คือ โรงเรียนมีหน้าที่ประเมินผล การเรียน โดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียนในเรื่องเกณฑ์และแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับ การประเมินผลการเรียน ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยคิดเป็นหน่วยการเรียนรู้ การคิด จำนวนหน่วยการเรียนรู้ให้ถือปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา ซึ่งจะกำหนดให้ใช้ระเบียบนี้ กับผู้เรียนในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 101 - 102)

กิจกรรมแนะแนวและการแก้ปัญหา

ครูจะต้องมีความเข้าใจในตัวผู้เรียนและช่วยเหลือผู้เรียน ให้รู้จักตนเอง มีความพร้อมที่จะเรียนรู้และตัดสินใจด้วยตนเองได้อย่างฉลาด จะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรได้ กิจกรรมที่น่าจะช่วยในเรื่องเหล่านี้ได้โดยตรง คือ กิจกรรมแนะแนว ซึ่งมีหลักการจัดกิจกรรม ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

2535 : 93 - 94)

หลักในการจัดกิจกรรมแนะแนว

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องความต้องการและธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น
2. กิจกรรมที่จัดจะต้องสนองจุดหมายของหลักสูตร
3. จัดกิจกรรมเพื่อเด็กทุกคน และครอบคลุมเนื้อหาสาระด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการพัฒนาตนเอง
4. ควรให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยครูแนะแนวทำหน้าที่ประสานงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สนั่น มีจันทร์หมาก (2527 : 66 - 68) ได้ศึกษาสมรรถภาพ ของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ในด้านการสอนและงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน ซึ่งใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูวิชาการ จำนวน 115 คน ผลปรากฏดังนี้

1. สมรรถภาพการสอนของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร มีสมรรถภาพด้านการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ในระเบียบของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. สมรรถภาพด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยงาน 5 หมวด คือ งานหลักสูตร งานการสอน งานวัดและประเมินผล งานนิเทศการศึกษาและงานกิจกรรมทางวิชาการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า งานในแต่ละหมวดต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกหมวด

วิรัช ทูบสูงเนิน (2527 : 114 - 117) ได้ทำการวิจัยเรื่องสมรรถภาพด้านวิชาการของครูประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ที่สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 273 คน แยกเป็นชาย 110 คน เป็นหญิง 163 คน ปรากฏผลดังนี้

1. สมรรถภาพด้านวิชางานบ้าน มีคะแนนเฉลี่ยรวมกันอยู่ในเกณฑ์สูง
2. สมรรถภาพด้านวิชาการงานเกษตร มีคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลาง
3. สมรรถภาพด้านวิชาการงานประดิษฐ์และงานช่างต่ำกว่าสมรรถภาพด้านอื่น ๆ

จากการศึกษาความแตกต่างของสมรรถภาพด้านวิชาการงาน และพื้นฐานอาชีพระหว่างครูประถมศึกษาที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป เฉลียว บุรีรักษ์ดี และคนอื่น ๆ (2520 : 363) ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของครูที่ดีจาก กลุ่มตัวอย่าง 6 ประเภท ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ครูและศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา พระและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า ความสำคัญของครูเกิดจากการสอนให้นักเรียนมีความรู้ หรือบทบาทของครูด้านการสอนนั่นเอง

มานพ ภาสิตวิไลธรรม (2520 : 34) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา ที่สังคมต้องการในจังหวัดสกลนคร และนครพนม โดยการใช้แบบสอบถาม และได้แบ่งสมรรถภาพของครูประถมศึกษาออกเป็น 6 ด้าน ในแต่ละด้านประกอบด้วยสมรรถภาพย่อยอีกเป็นจำนวนมาก ผลการศึกษาพบว่า สมรรถภาพของครูประถมศึกษาด้านการสอน กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มต้องการมากที่สุด สมรรถภาพด้านการเตรียมการสอน โดยทำโครงการสอน บันทึกการสอนได้ชัดเจนและใช้อุปกรณ์ได้เหมาะสมกับลักษณะวิชาและสภาพการเรียนการสอน

ประนอม สัมฤทธิ์สุวรรณ (2524 : 45) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การปรับตัวและความรับผิดชอบ พบว่า คะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพด้านการสอน ด้านวิชาการของอาจารย์หญิง อยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าอาจารย์ชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพด้านวิชาการของอาจารย์ชายที่มีประสบการณ์มาก สูงกว่าอาจารย์ชายที่มีประสบการณ์น้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สวาท นาวาทอง (2532 : 78) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับสมรรถภาพของครูโดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีส่วนสัมพันธ์กับสมรรถภาพการสอนของครู

คณะกรรมการวิจัย และจัดทำหลักสูตรผลิตครูวิทยาศาสตร์ระดับปริญญาตรี (2524 : 37 - 41) ได้ทำการวิจัย เพื่อประเมินสมรรถภาพครูของบัณฑิตทางการสอนวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย โดยเปรียบเทียบคะแนนสมรรถภาพ 4 ด้าน คือ ด้านความรู้วิทยาศาสตร์ ด้านความรู้เชิงทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านวิชาครูและความเป็นครู และด้านเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีนักการศึกษาจากมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 192 คน ปรากฏผลดังนี้

1. สมรรถภาพของบัณฑิตวิทยาลัยครู ปรากฏว่ามีเพียงร้อยละ 4 ที่มีสมรรถภาพทั้ง 4 ด้านที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ (ร้อยละ 50) ซึ่งต่ำเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาสมรรถภาพเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ร้อยละ 35 ของบัณฑิตที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของสมรรถภาพด้านความรู้วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 53 ของบัณฑิตที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของสมรรถภาพด้านวิชาชีพครูและความเป็นครู และร้อยละ 46 ของบัณฑิตที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของสมรรถภาพด้านเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ซึ่งค่าร้อยละเหล่านี้ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญ

2. สมรรถภาพของบัณฑิตวิทยาลัยครู ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่าสมรรถภาพด้านความรู้วิทยาศาสตร์ ความรู้เชิงทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และด้านวิชาครูต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ (ร้อยละ 50) ร้อยละ 25 อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนในด้านความเป็นครู และเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ค่าร้อยละของบัณฑิตที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

สันต์ สร้อยสน (2527 : 58 - 59) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการเป็นครูวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไปที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 2 ของปีสุดท้ายปีการศึกษา 2525 จำนวน 109 คน ของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เจตคติเชิงวิทยาศาสตร์และวิชาชีพครูกับเกณฑ์ขั้นต่ำที่คาดหวังของทบวงมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 50) ซึ่งคณะกรรมการใช้เกณฑ์ประเมินดังกล่าวใช้ชื่อ ผลวิจัยพบว่า สมรรถภาพด้านวิชาชีพครูของนักศึกษาวิทยาลัยครูอุดรธานี มีสมรรถภาพด้านวิชาชีพครูสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาวิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ และวิทยาลัยครูมหาสารคาม มีสมรรถภาพด้านวิชาชีพครูสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่คาดหวังอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาวิทยาลัยครูสุรินทร์ มีสมรรถภาพด้าน

วิชาชีพครูต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่คาดหวังอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษาวิทยาลัยครูอุบลราชธานี มีสมรรถภาพด้านวิชาชีพครูต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คณะอนุกรรมการการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (2530 : 221 - 223) ได้สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพของครูมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของครูกับตัวแปรเกี่ยวกับลักษณะของโรงเรียน ภูมิหลัง ลักษณะของครู ลักษณะของงาน ลักษณะของนักเรียน สภาพแวดล้อมของห้องเรียนและลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาคะแนนสมรรถภาพโดยรวมแล้ว สมรรถภาพในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษา สัมพันธ์กับภูมิภาคของโรงเรียน ระดับโรงเรียน เพศ วิชาที่สอน และการมีผลงานวิชาการ และความสัมพันธ์ที่พบอยู่ในช่วง 0.01 - 0.04 ซึ่งนับเป็นความสัมพันธ์ในระดับที่ต่ำมาก เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในแต่ละด้านของสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน พบความแตกต่างจากสมรรถภาพรวมเล็กน้อยในด้านตัวแปรที่สัมพันธ์และไม่สัมพันธ์กับคะแนนสมรรถภาพในแต่ละด้าน ผลการวิเคราะห์ในแต่ละด้านของสมรรถภาพมีความคล้ายคลึงกันกับผลการวิเคราะห์สมรรถภาพรวม กล่าวคือ ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์มีค่าที่ต่ำมาก แสดงถึงระดับความสัมพันธ์ที่พบ แม้ในรายด้านก็อยู่ในระดับที่ต่ำมาก และจากการใช้แบบประเมินตนเองของครูมัธยมศึกษาโดยรวม ประเมินตนเองว่า (คณะอนุกรรมการการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครู. 2530 : 194) ครูมีสมรรถภาพด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่องานด้านต่าง ๆ คือ งานสอน งานกิจกรรมนักเรียน งานพัฒนา งานแนะแนว และงานธุรการอยู่ในเกณฑ์ดี ยกเว้นสมรรถภาพด้านความรู้ในงานพัฒนา และงานแนะแนวอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (เกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป คือ สมรรถภาพที่อยู่ในเกณฑ์ดี)

งานวิจัยต่างประเทศ

ในต่างประเทศได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษามากมาย เพื่อจะหาแนวทางในการปรับปรุงการจัดการศึกษาในทุกๆระดับ สิ่งที่จะทำให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน อันได้แก่ ความกระตือรือร้น

กระฉับกระเฉง ว่องไว มีอารมณ์สุนทรีย์ มีความจริงใจ สนใจในวิธีสอนแบบต่าง ๆ มีความเป็นกันเอง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีความราบรื่นตลอดเวลาในการเรียนการสอน

กรัธ และคอสติน (Gruth and Costin. 1975 : 64 – 65) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูผู้สอนในหลายลักษณะ ซึ่งแยกกล่าวพอสรุปเป็นด้าน ๆ ได้ดังนี้

1. ด้านเตรียมการสอนและวิธีสอน จะต้องเตรียมสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ให้พร้อมเสมอ คือ

- 1.1 เตรียมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.2 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียน และสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.3 สามารถสอนได้ดีมีลำดับขั้นตอน
- 1.4 สามารถใช้คำถามที่ช่วยให้คิดและกระตุ้นให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมมาใช้ได้
- 1.5 พัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.6 ลอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 1.7 มีเทคนิคกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนนั้น ๆ
- 1.8 พัฒนารูปแบบและทักษะในการสอนของตนเองอยู่เสมอ
- 1.9 เข้าใจและนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้อย่างมาใช้ในการเรียนการสอน
- 1.10 สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียนและเป็นประชาธิปไตย
- 1.11 ปรับปรุงกิจกรรมในห้องเรียนให้สอดคล้องกับสภาพของสังคม
- 1.12 จัดกิจกรรมและสภาพการเรียนที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น อีกทั้งส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
- 1.13 มีเทคนิควิธีพิเศษที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนอย่างรวดเร็ว
- 1.14 รู้จักใช้แหล่งวิทยาการ สร้างและใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนการสอน

1.15 สามารถใช้ทักษะการสอนที่จำเป็น เช่น การวาดภาพ การตั้งคำถาม และการคัดลายมือ

2. ด้านการวัดและประเมินผล อันประกอบด้วยทักษะด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

2.1 มีเทคนิคในการวัดและประเมินผลที่ดีและนำมาปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

2.2 มีการประเมินผลการสอนของตนเองอยู่เสมอ

2.3 วิเคราะห์การทำงานและติดตามผล

3. ด้านการปกครองชั้นเรียน

3.1 สามารถควบคุมกิจกรรมในชั้นเรียนให้ดำเนินไปจนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

3.2 ช่วยลดความวิตกกังวลของผู้เรียน

4. ด้านความรู้และทักษะทางวิชาการ

4.1 ครูผู้สอนจะต้องมีทักษะ มีความรู้ทั้งงานเนื้อหาวิชาที่สอน และสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้ อยากเห็นอย่างเพียงพอ

4.2 พัฒนาความรู้ที่มีอยู่ให้ทันสมัย และปรับปรุงทักษะการสอนของตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

4.3 นำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

5. ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

5.1 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เช่น เคารพในคุณค่าของแต่ละคน และร่วมมือในกิจกรรมของชุมชน

5.2 ปรับปรุงตนเองให้คุ้นเคยกับสภาพของกลุ่มผู้เรียน

5.3 เข้าใจผู้เรียน เป็นตัวอย่างที่ดีของผู้เรียนและมีความจริงใจกับทุกคน

5.4 ทำงานกับเพื่อนร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5.5 เป็นผู้ขยันขันแข็งและน่าไว้วางใจ

5.6 มีความเชื่อมั่นในตนเอง

5.7 มีความกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5.8 เป็นคนซื่อสัตย์ สุจริต รักษาความลับสัญญาที่ทำไว้กับผู้เรียนเสมอ

5.9 เป็นผู้มีอารมณ์ขัน

บอริช (Borich, 1977 : 6 - 8) ได้แบ่งสมรรถภาพของครูออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. สมรรถภาพด้านความรู้ หมายถึง ความรู้ด้านเนื้อหาวิชา และความรู้ด้านกระบวนการ เช่น กระบวนการสอน การจัดการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

2. สมรรถภาพด้านการปฏิบัติ หมายถึง พฤติกรรมด้านการสอนของครูในชั้นเรียน ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้ตามวิถีทางแห่งปัญญา

3. สมรรถภาพด้านผลการปฏิบัติ หมายถึง การที่ครูใช้สมรรถภาพด้านความรู้ และด้านการปฏิบัติไปเป็นเครื่องมือ ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้

จากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้กล่าวถึงสมรรถภาพของครูซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และเจตคติทางการสอน จึงจะทำให้การปฏิบัติงานการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการสอน การวางแผนการสอน เทคนิควิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนมีความเข้าใจนักเรียนเป็นอย่างดี และมีเจตคติทางการสอน รวมทั้งทักษะกระบวนการอีกด้วย

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิได้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา และเปิดทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดที่มีความพร้อม ในด้านการจัดการเรียน การสอนและจัดการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 จนถึงปีการศึกษา 2536 เปิดขยายได้ทั้งหมด 69 โรงเรียนครอบคลุมใน 13 อำเภอกับอีก 2 กิ่งอำเภอ ซึ่งมีครูที่ทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีการศึกษา 2536 จำนวน 578 คน มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 536 คน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ, ข้อมูล 30 มิถุนายน 2535) ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน บุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะผู้สอน มีความจำเป็นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงจะสามารถจัดการศึกษาให้ บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรได้ และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมกับตนเองในการหาประโยชน์ให้เกิดกับสังคม

สมมติฐานในการวิจัย

ครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน ด้านวิชาการ และด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้

วิธีการดำเนินการค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังนี้

1. แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล
4. วิธีจัดกระทำข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิจาก 13 อำเภอ 2 ถึงอำเภอ 69 โรงเรียน จำนวนครู 578 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย เป็นครูประถมศึกษาที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 578 คน ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างครูประถมศึกษา โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 40) จากประชากร 578 คน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 230 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างอำเภอและกิ่งอำเภอโดยการสุ่มอย่างง่าย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 42) จากอำเภอและกิ่งอำเภอ 50% ได้ 6 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ ในอำเภอและ

กิ่งอำเภอที่สุ่มได้จะมีโรงเรียนที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 32 โรงเรียน ซึ่งมีครูอยู่จำนวน 269 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยต่อไป

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูประถมศึกษาที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.	คอนสาร	42	-
2.	บ้านแท่น	34	-
3.	แก่งคร้อ	45	45
4.	เนินสง่า	23	23
5.	จัตุรัส	33	33
6.	บ้านโน้นจระรงค์	35	35
7.	คอนสวรรค์	42	-
8.	หนองบัวระเหว	23	23
9.	เทพสถิต	48	48
10.	หนองบัวแดง	67	-
11.	ภูเขียว	34	-
12.	เมืองชัยภูมิ	51	-
13.	บ้านเขว้า	37	37
14.	เกษตรสมบูรณ์	39	-
15.	ภักดีชุมพล	25	25
	รวม	578	269

ตาราง 2 กลุ่มตัวอย่างจำนวนตามโรงเรียน อำเภอ/กิ่งอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	โรงเรียน	จำนวนครู
1.	แก่งคร้อ (5)	บ้านโคกกุง	9
		บ้านโนนจั่ว	7
		บ้านหลุบคา	7
		บ้านขามลนาก	14
		บ้านภูดิน	8
2.	จตุรัส (4)	บ้านชัยใหญ่	9
		ชุมชนหนองบัวโคก	11
		บ้านโนนเชือก	6
		บ้านจั่ว	7
3.	หนองบัวระเหว (4)	บ้านท่าไร่	8
		บ้านวังตะเฆ่	7
		บ้านวังกะทะ	6
		บ้านโสกปลาตุก	5
4.	บ้านเนินจรูญ (5)	บ้านหนองตะไกร	6
		บ้านหนองม่วง	6
		หัวสระวิทยา	7
		โคกเรียงรมย์ศิลปาคาร	10
		โคกเพชรวิทยาคาร	6
5.	เนินสง่า (2)	บ้านหนองฉิม	11
		ร่วมราษฎร์วิทยานุกุล	12

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	โรงเรียน	จำนวนครู
6.	บ้านเขว้า (4)	บ้านรัตนเปลือย	10
		บ้านหนองอ้อ	10
		บ้านรัตนน้อยแผ่นดินทอง	8
		บ้านกุดชุมสิง	10
7.	ภักดีชุมพล (3)	บ้านชัยชุมภู	8
		บ้านลาดชุมพล	7
		บ้านแหลมทองผดุงวิทย์	9
8.	เทพสถิต (5)	บ้านไร่พัฒนา	9
		บ้านไร่ปงนกวิทยา	13
		บ้านยางเขียวผก	10
		บ้านวังตาลาดสมบูรณ์	11
		บ้านสะพานยาว	5
	รวม	32	269

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มี 3 ชุด คือ แบบทดสอบวัดสมรรถภาพ
แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน และแบบประเมินตนเองของครู ซึ่งมีลักษณะและวิธีสร้างดังนี้

แบบทดสอบวัดสมรรถภาพของครู ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นข้อทดสอบแบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก เป็นข้อคำถามวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ซึ่งแบบทดสอบชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

1.1 แบบทดสอบวัดสมรรถภาพด้านการสอน เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถในการเรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เนื้อหาวิชาที่สอน วิธีสอนในรูปแบบต่าง ๆ การเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน เทคนิคการ เสริมแรง และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

1.2 แบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถในการเรื่องงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ การ จัดทำแผนการสอน การจัดทำคู่มือครู การจัดหาสื่อการเรียนการสอน การปรับปรุงหลักสูตรให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และงานบริการด้านวิชาการ

1.3 แบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ เป็น ข้อคำถามที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดกิจกรรมเสริมการ เรียน ความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ การหาความรู้เพิ่มเติม การบริการสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและ ส่วนรวม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย

1. การสร้างแบบทดสอบ เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในการสอน ด้านวิชาการ และด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ โดยสร้างขึ้นตามแนวคำถามของมานพ ภาษิตวิไลธรรม (2525 : 140 - 145) สำนั มีจันทร์ (2527 : 76 - 94) สมศักดิ์ คำศรี (2529 : 325 - 336) และศรีสมร พุ่มสะอาด (2530 : 298 - 315)

2. การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดสมรรถภาพด้านการสอน แบบทดสอบวัดสมรรถภาพ ด้านวิชาการ และแบบทดสอบวัดสมรรถภาพด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตาม ลำดับ ดังนี้

2.1 นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา กรรมการควบคุม ปรินซิพัล และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความเที่ยงตรงของเนื้อหา ซึ่งแบบทดสอบมีข้อคำถาม จำนวน 100 ข้อ

2.2 นำแบบทดสอบที่คณะกรรมการควบคุมปรินซิพัล และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ซึ่งได้แก้ไขปรับปรุงแล้ว นำไปทดลองใช้กับครูมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 100 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และนำแบบทดสอบมาหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก โดยใช้เทคนิค 27% ของจุฑา พาน (Chung Teh Fan) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 187) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ซึ่งได้แบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ทำการวิจัย จำนวน 80 ข้อ และได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .23 - .79 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .22 - .67

2.3 หาค่าความเชื่อมั่น โดยนำข้อคำถามที่ได้คัดเลือกไว้ จำนวน 80 ข้อ จากการหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ไปทำการทดสอบกับครูมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 100 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 168) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

3. แบบประเมินตนเองและแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินตนเอง และแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน ของครูประถมศึกษา ที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอใช้แบบประเมินตนเอง และแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน จาก คณะอนุกรรมการการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาคู (กรมการฝึกหัดครู. 2530) ซึ่งแบบ ประเมินตนเอง และแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียน ได้แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นมาตรฐานประมาณพฤติกรรมการสอนของครู

กิจกรรมที่จะเป็นรายการประมาณพฤติกรรมการสอนของครูที่ทำการสังเกตในชั้นเรียน มีดังนี้

ก. การดำเนินการสอน

1. การนำเข้าสู่บทเรียน
2. กิจกรรมการสอนเหมาะสมเป็นที่สนใจของผู้เรียน
3. การสื่อสารและการเสริมแรง
4. การใช้สื่อการสอน
5. ความรอบรู้และความแม่นยำ
6. การควบคุมชั้นเรียน

ข. การวัดและประเมินผล

ค. การปฏิบัติตนในขณะสอน

ง. ข้อสังเกตทั่วไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียนที่นำมา เพื่อใช้ประกอบการสรุปผลการทำแบบทดสอบและจากการประเมินตนเองว่า มีความรู้ความสามารถตามที่ได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองมากน้อยเพียงใด และรายการประมาณสภาพแวดล้อมของห้องเรียน เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของห้องเรียนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย เนื้อที่สำหรับการจัดกิจกรรม แสงสว่าง อากาศ ปริมาณของเสียง การตกแต่งห้องเรียน การใช้เวลาที่สอนและเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในห้องเรียน (ดังปรากฏในภาคผนวก)

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน ด้านวิชาการ และด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ไปทำการทดสอบด้วยตนเองโดยทำหนังสือขอความร่วมมือ จากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ถึงผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือให้ครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตอบแบบทดสอบ ซึ่งผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปทำการทดสอบทดสอบที่โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตามกำหนดการในตาราง

วัน เดือน ปี	สถานที่ทดสอบ	จำนวนโรงเรียน
9-13 ม.ค. 2538	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแก้งคร้อ	5
17-20 ม.ค. 2538	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจัตุรัส	4
23-27 ม.ค. 2538	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบำเหน็จณรงค์	5
1- 4 ก.พ. 2538	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเทพสถิต	5
6- 9 ก.พ. 2538	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองบัวระเหว	4
13-17 ก.พ. 2538	สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอภักดีชุมพล	3
20-22 ก.พ. 2538	สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอเนินสง่า	2
1- 3 มี.ค. 2538	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านเขว้า	4
	รวม	32

2. ผู้วิจัยได้ส่งแบบประเมินตนเองถึงหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอให้ช่วยส่งถึงโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยทบทวนสื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ช่วยแจ้งให้ข้าราชการครูในสังกัดตอบแบบสอบถามแบบประเมินตนเอง และขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอให้ช่วยเก็บรวบรวมแบบประเมินตนเองพร้อมทั้งส่งคืนให้แก่ผู้วิจัยตามเวลาที่กำหนด

3. การสังเกตการสอน ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองบัวระเหว จำนวน 2 คน เป็นผู้ช่วยสังเกตการสอนรวมทั้งผู้วิจัยรวมเป็น 3 คน โดยผู้วิจัยได้นำแบบสังเกตการสอนไปอธิบายขั้นตอนการสังเกต การให้คะแนนตามมาตรฐานค่า ระดับความสามารถในการปฏิบัติการในแต่ละระดับ โดยให้สังเกตการสอนคนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที ในช่วงเวลาเช้า พร้อมทั้งสรุปผลการสังเกตของแต่ละคนและ

ส่งคืนให้ผู้วิจัยด้วย ซึ่งผู้สังเกตการสอนทั้ง 2 คน ได้สรุปผลการสังเกตการสอนจากค่าระดับความสามารถสอดคล้องกับผู้วิจัย และมีความเข้าใจตรงกัน ในการใช้แบบสังเกตการสอนทุกกิจกรรม ซึ่งผู้สังเกตการสอนได้ไปทำการสังเกตการสอนในระหว่างเดือน พฤษภาคม 2538 ถึงเดือน กรกฎาคม 2538 รวมใช้เวลาในการสังเกตการสอนจำนวน 20 วัน

วิธีจัดกระทำข้อมูล

1. ในการจัดกระทำข้อมูลที่เป็นแบบทดสอบวัดสมรรถภาพด้านการสอน วัดสมรรถภาพด้านวิชาการและวัดสมรรถภาพด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบทดสอบวัดสมรรถภาพทั้ง 3 ส่วน

1.2 การตรวจให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบวัดสมรรถภาพด้านการสอน วัดสมรรถภาพด้านวิชาการ และวัดสมรรถภาพด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ดำเนินการดังนี้

ข้อที่ถูก ให้ 1 คะแนน

ข้อที่ผิด ให้ 0 คะแนน

2. ในการจัดกระทำข้อมูลที่เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนและแบบประเมินตนเอง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตการสอน มีดังนี้

2.1.1 แบบประมาณพฤติกรรมการสอนของครู มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

(กรมการฝึกหัดครู. 2530)

ดีมาก ให้ 4 คะแนน

ดี ให้ 3 คะแนน

พอใช้ ให้ 2 คะแนน

ควรปรับปรุง ให้ 1 คะแนน

ไม่ปรากฏ ให้ 0 คะแนน

2.1.2 แบบประมาณสภาพแวดล้อมของห้องเรียน ยึดเกณฑ์กำหนดดังนี้

(รวิวรรณ ชินะตระกูล. 2535 : 104)

ก. ข้อความในเชิงนิมานให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข. ข้อความในเชิงนิเสธ จะให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้	1	คะแนน
มาก	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

2.2 เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินตนเองของครู ยึดเกณฑ์กำหนดดังนี้

(รวิวรรณ ชินะตระกูล. 2535 : 104)

ก. ข้อความในเชิงนิมาน จะให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข. ข้อความในเชิงนิเสธ จะให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้	1	คะแนน
มาก	ให้	2	คะแนน

ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน (μ) ที่ใช้เป็นเกณฑ์ประเมินสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา ที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยใช้เกณฑ์ประเพณีนิยม ร้อยละ 50 ของคะแนนจากแบบทดสอบ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2524) และใช้เกณฑ์ ของคณะกรรมการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครู จากแบบประเมินตนเอง ค่าคะแนนเฉลี่ย ตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ตรวจสอบข้อสอบจากกระดาษคำตอบของครูประถมศึกษาที่ได้รับจากการทำแบบทดสอบ มาตรวจให้คะแนนแต่ละข้อตามเกณฑ์การให้คะแนนตามที่กำหนด

3. หาค่าเฉลี่ย (Mean)

4. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. ผู้วิจัยนำแบบประเมินตนเองที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนแต่ละด้าน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินตนเอง ผู้ที่ได้คะแนนสูงถือว่าได้ปฏิบัติงานในหน้าที่มากตามข้อคำถามในแบบประเมินตนเอง ตามรายสมรรถภาพ และน้อยลงตามลำดับของค่าคะแนน

8. วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของค่าคะแนนรายสมรรถภาพที่ได้จากการตอบในแบบประเมินตนเองของครูประถมศึกษา ที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบโดยใช้หลักเกณฑ์พิจารณาดังนี้

ช่วงคะแนนระดับปฏิบัติงานในหน้าที่ในโรงเรียนทั้ง 3 ด้านดังนี้ (รวิวรรณ ชินะตระกูล. 2535 : 104)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง สมรรถภาพในการปฏิบัติงานในหน้าที่ในระดับมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง สมรรถภาพในการปฏิบัติงานในหน้าที่ในระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง สมรรถภาพในการปฏิบัติงานในหน้าที่ในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง สมรรถภาพในการปฏิบัติงานในหน้าที่ในระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง สมรรถภาพในการปฏิบัติงานในหน้าที่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (นิภา ศรีไพรรจน์. 2531 : 149)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคะแนนในข้อมูล

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร

(นิภา ศรีไพรรจน์. 2531 : 164)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนคะแนนหรือข้อมูลทั้งหมด

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดสมรรถภาพ โดยวิธี 27 % จากตาราง จุง เตห์ ฟาน (Chung Teh Fan) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 186 - 187)

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดสมรรถภาพ โดยใช้สูตร KR-20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 168)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\Sigma pq}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

จำนวนคนที่ทำถูก

p แทน สัดส่วนของผู้ทำถูกในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือ $1 - p$

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

2.3 การหาความเที่ยงตรงตามสภาพจากแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson Product - Moment Correlation (r_{xy}) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2531 : 183)

$$r_{xy} = \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{[N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2][N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับ Y
ΣX	แทน	ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปร X (ทดสอบ)
ΣY	แทน	ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปร Y (สังเกต)
ΣXY	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างตัวแปร X และ Y
ΣX^2	แทน	ผลรวมของข้อมูลแต่ละตัวยกกำลังสอง (จากตัวแปร X)
ΣY^2	แทน	ผลรวมของข้อมูลแต่ละตัวยกกำลังสอง (จากตัวแปร Y)
N	แทน	จำนวนคนหรือจำนวนคู่ของข้อมูล

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานใช้ Z - test เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพแต่ละด้านของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากแบบทดสอบกับเกณฑ์ประเพณีนิยม (50%) และทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยจากการปฏิบัติงานในหน้าที่แต่ละด้านของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากแบบประเมินตนเองกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญรักษ์ ตันภัก์เจริญรัตน์. 2522 : 21)

$$Z = \frac{\bar{X} - \mu}{\frac{s}{\sqrt{n-1}}}$$

เมื่อ Z	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน Z - distribution
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
μ	แทน	เกณฑ์ที่กำหนด
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
k	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของการทำคะแนนแต่ละชุด
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
μ	แทน	เกณฑ์ที่กำหนด
Z	แทน	Z - test ค่าที่ใช้พิจารณาใน Z - distribution

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม ผลปรากฏดังตาราง 3 - 6

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการและสมรรถภาพด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน (μ) ของแบบทดสอบ 50 % ตามเกณฑ์ประเพณีนิยมของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม ผลปรากฏดังตาราง 7 - 10

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม ผลปรากฏดังตาราง 3 - 6

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นสมรรถภาพ
การปฏิบัติงานด้านการสอนของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

รายการสมรรถภาพการปฏิบัติงาน	N = 269		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการสอน			
1.1 มีความรู้อย่างลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาที่สอน	3.65	0.65	มาก
1.2 ตระหนักในความสำคัญของการฝึกให้นักเรียนใช้ความคิดและ เหตุผลตามหลักการและโครงสร้างของกลุ่มวิชานั้น	3.54	0.76	มาก
1.3 มีความสามารถในการสอนให้นักเรียนปฏิบัติงานได้เหมาะสม กับวัย	3.83	0.66	มาก
1.4 มีความสามารถในการกระตุ้น จัดสภาพแวดล้อมในการเรียน การสอน ตลอดจนฝึกให้นักเรียนนำความรู้ไปปฏิบัติได้	3.82	0.73	มาก
1.5 มีความสามารถพัฒนาเป็นแบบอย่างที่ดี (เช่น ในการอนุรักษ์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ศาสนา ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม)	3.88	0.75	มาก
1.6 สามารถพัฒนาเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์ค่านิยมที่พึง ประสงค์ของสังคมไทย	4.20	0.65	มาก
1.7 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและความสัมพันธ์ ของวิชาต่าง ๆ ที่ตนเองสอนกับวิชาอื่น ๆ	4.11	0.69	มาก
เฉลี่ยรวม	3.85	0.70	มาก

จากตาราง 3 พบว่าครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีความเห็นว่ ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนโดยเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่ว่ ครูสามารถทำตนเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์ค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคมไทย และครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ ที่ตนเองสอนกับวิชาอื่น ๆ ที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

รายการสมรรถภาพการปฏิบัติงาน	N = 269		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2. ด้านวิชาการ			
2.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษา	3.41	0.64	ปานกลาง
2.2 มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	3.43	0.53	ปานกลาง
2.3 มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะงานที่รับผิดชอบ (เช่น ครอบรณารักษ์ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์ และครูผู้สอนต้องมีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี	3.69	0.57	มาก
2.4 มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการสอนและการจัดลำดับขั้นตอนการสอน (รู้กลวิธีการสอน รู้วิธีการหาสื่อการสอนอย่างง่าย รู้จักใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ รู้จักใช้จิตวิทยาการสอน	3.62	2.80	มาก
2.5 มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น โดยเฉพาะความต้องการ และลักษณะพฤติกรรมวัยรุ่น	3.75	0.64	มาก
2.6 มีความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้า การสร้างสรรค์งานวิชาการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนในยุคของโลกาภิวัตน์	3.10	1.37	ปานกลาง
2.7 มีความรู้เกี่ยวกับอิทธิพลของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมและการวางแผนการอนาคตของนักเรียน เช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม	3.55	0.67	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการสมรรถภาพการปฏิบัติงาน	N = 269		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.8 มีความรู้เรื่องการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรที่กำหนด	3.52	0.72	มาก
2.9 มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ	3.74	0.67	มาก
2.10 มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบต่าง ๆ ของราชการ	3.61	0.70	มาก
2.11 รู้จักการวางแผนปฏิบัติงานพัฒนา	3.40	0.66	ปานกลาง
2.12 รู้ระบบลักษณะงานต่าง ๆ ของโรงเรียน	3.60	0.65	มาก
2.13 รู้สภาพปัญหาความต้องการของนักเรียน	3.68	0.65	มาก
2.14 รู้สภาพปัญหาความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน	3.62	0.68	มาก
2.15 รู้สภาพปัญหาความต้องการของชุมชน	3.44	0.64	ปานกลาง
2.16 มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการประเมินผลงานหรือโครงการ	3.26	0.60	ปานกลาง
2.17 รู้หลักการจัดแผนการเรียนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน (ในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ)	3.39	0.62	ปานกลาง
2.18 รู้วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง	3.66	0.61	มาก
2.19 รู้วิธีการฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม	3.88	0.66	มาก
2.20 รู้วิธีการให้นักเรียนหาความรู้และประสบการณ์จากแหล่งทรัพยากรในชุมชน	3.59	0.63	มาก
เฉลี่ยรวม	3.56	0.70	มาก

จากตาราง 4 พบว่าครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีความเห็นว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ว่า ครูรู้สภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ครูมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษา ครูรู้จักการวางแผนปฏิบัติงานพัฒนา ครูรู้หลักการจัดแผนการเรียนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ของนักเรียน(ในความสามารถ ความถนัด ความสนใจ) ครูมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการประเมินผลงานหรือโครงการ และครูมีความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้า การสร้างสรรค์งานวิชาการและ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนในยุคของโลกาภิวัตน์ ที่พบว่า ครูมีสมรรถภาพดังกล่าวในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

รายการสมรรถภาพการปฏิบัติงาน	N = 269		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ			
3.1 มีความรู้หลักการ เทคนิคในการแนะแนวและเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์	3.33	0.73	ปานกลาง
3.2 รู้จักสถาบันและบุคคลในชุมชนที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนจัดกิจกรรมให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน เช่น ศูนย์สุขภาพจิต	3.29	0.71	ปานกลาง
3.3 มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งข้อมูลด้านการศึกษาอาชีพต่าง ๆ	3.33	0.64	ปานกลาง
3.4 มีความสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับทุกฝ่าย เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรในโรงเรียน บุคคลในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.63	0.71	มาก
3.5 มีความรู้ในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน	3.77	0.63	มาก
3.6 มีความสามารถในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน	3.77	0.67	มาก
3.7 มีความสามารถในการแนะแนวการศึกษาต่อ/การประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับนักเรียนตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม	3.62	0.71	มาก
3.8 มีความสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรม	3.57	0.67	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการสมรรถภาพการปฏิบัติงาน	N = 269		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.9 มีความสามารถช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาการปรับปรุงบุคลิกภาพ	3.69	0.65	มาก
3.10 มีความรู้ในการจัดระบบข้อมูลด้านการศึกษาอาชีพ	3.31	0.68	ปานกลาง
3.11 มีความสามารถรวบรวมข้อมูลด้านการศึกษา อาชีพ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ประโยชน์	3.33	0.71	ปานกลาง
3.12 มีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ แก่นักเรียน	3.42	0.70	ปานกลาง
3.13 มีความสามารถแนะนำการเลือกกิจกรรมตามที่หลักสูตรกำหนดซึ่งเหมาะสมกับนักเรียน	3.45	0.65	ปานกลาง
3.14 มีความสามารถในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเพื่อประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม	3.57	0.73	มาก
3.15 มีความสามารถในการให้ความร่วมมือ ส่งเสริม การจัดบริการของโรงเรียนให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างทั่วถึง เช่นการบริการสุขภาพอนามัยและบริการแนะแนว	3.53	0.73	มาก
3.16 มีความสามารถให้ความร่วมมือส่งเสริมการจัดบริการของโรงเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่นให้ความรู้แก่ชุมชน เรื่องการเกษตร สุขภาพอนามัย โดยให้เหมาะกับทรัพยากรของโรงเรียน	3.33	0.73	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการสมรรถภาพการปฏิบัติงาน	N = 269		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.17 มีความสามารถในการให้คำปรึกษาแนะแนว	3.18	0.73	ปานกลาง
3.18 มีความสามารถในการสร้างแบบทดสอบ/แบบวัดต่าง ๆ	3.12	0.75	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.46	0.70	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่าครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีความเห็นว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีสมรรถภาพด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ว่าครูมีความรู้ในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ครูมีความสามารถในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ครูมีความสามารถช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงบุคลิกภาพ ครูมีความสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับทุกฝ่าย เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรในโรงเรียน บุคคลในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครูมีความสามารถในการแนะนำการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับนักเรียน ตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม ครูสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรม ครูมีความสามารถในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเพื่อประเมินผลเข้าร่วมกิจกรรม ครูมีความสามารถให้ความร่วมมือส่งเสริมการจัดบริการของโรงเรียนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างทั่วถึง เช่น การบริการสุขภาพอนามัยและบริการแนะแนว ที่พบว่า ครูมีสมรรถภาพดังกล่าวในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูประถมศึกษา
 ที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวนเป็นรายด้าน

รายการสมรรถภาพการปฏิบัติงาน	N = 269		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการสอน	3.85	0.70	มาก
2. ด้านวิชาการ	3.56	0.70	มาก
3. ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ	3.46	0.70	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.62	0.70	มาก

จากตาราง 6 พบว่าครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีความเห็นว่า ครูมี
 สมรรถภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมี
 สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนและสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก
 ($\bar{X} = 3.85$ และ 3.56 ตามลำดับ) ส่วนสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ
 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ และสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จากการวัดด้วยแบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน ด้านวิชาการ และด้านการให้คำปรึกษาแนะนำกับเกณฑ์มาตรฐาน (μ) ของแบบทดสอบโดยใช้เกณฑ์ประเพณีนิยม 50 % โดยเปรียบเทียบเป็นรายด้าน และโดยรวม ผลปรากฏดังตาราง 7 - 10

ตาราง 7 การเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาศึกษาจังหวัดชัยภูมิ กับเกณฑ์มาตรฐาน (μ)

N	k	μ	$\bar{X}$	S.D.	Z
269	25	12.50	9.86	2.17	-20.30 *

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่าครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนแตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 8 การเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ กับเกณฑ์มาตรฐาน (μ)

N	k	μ	$\bar{X}$	S.D.	Z
269	36	18	20.16	3.07	12.00*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่าครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการแตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 9 การเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ กับเกณฑ์มาตรฐาน (μ)

N	k	μ	$\bar{X}$	S.D.	Z
269	19	9.5	9.69	2.03	1.58

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ครูประถมศึกษาที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด กล่าวคือ มีสมรรถภาพตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ

ตาราง 10 การเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ และสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ กับเกณฑ์มาตรฐาน (μ)

สมรรถภาพ การปฏิบัติงาน ด้าน	N	k	μ	$\bar{X}$	S.D.	Z
1. ด้านการสอน	269	25	12.50	9.86	2.17	-20.30*
2. ด้านวิชาการ	269	36	18.00	20.16	3.07	12.00*
3. ด้านการให้คำ ปรึกษาแนะนำ	269	19	9.50	9.66	2.03	1.58
เฉลี่ยรวม	269	80	40	39.66	4.88	-1.17

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่าครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีสมรรถภาพการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อพิจารณาสมรรถภาพการปฏิบัติงานเป็นรายด้าน พบว่าสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนและสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ของครูประถมศึกษาที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีสมรรถภาพแตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ได้กล่าวถึงสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในด้านต่าง ๆ มีดังนี้
 - 1.1 สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน
 - 1.2 สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ
 - 1.3 สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิตั้งกับเกณฑ์ที่กำหนด (เกณฑ์ประเพณีนิยม 50%)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)

ปีการศึกษา 2536 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จาก 13 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ รวมโรงเรียน 69 โรงเรียน รวมจำนวนครู 578 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 269 คน จาก 6 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มี 3 ชนิดคือ

(1) แบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน ด้านวิชาการ และด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว

(2) แบบสังเกตชั้นเรียน

(3) แบบประเมินตนเองของครูประถมศึกษา

3.1 แบบทดสอบ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วยสมรรถภาพด้านการสอน สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ และสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว 1 ฉบับ รวมจำนวน 80 ข้อ ดังนี้

3.1.1 แบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน มีจำนวน 25 ข้อ (ข้อที่ 1 - 25)

3.1.2 แบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ มีจำนวน 36 ข้อ (ข้อที่ 26 - 61)

3.1.3 แบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว มีจำนวน 19 ข้อ (ข้อที่ 62 - 80)

3.2 แบบสังเกตชั้นเรียน

ผู้วิจัยได้ขอใช้แบบสังเกตชั้นเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของกรมการฝึกหัดครู ที่มีข้อความตรงกับกรณียุติหน้าที่ของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือวัดสมรรถภาพ การปฏิบัติงานด้านการสอน ซึ่งแบบสังเกตในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยขอใช้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นมาตรฐานประมาณพฤติกรรมการสอนของครู

มาตรฐานประมาณพฤติกรรมการสอนของครู แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ก. การดำเนินการสอน จำนวน 6 รายการย่อยดังนี้

(1) การนำเข้าสู่บทเรียน จำนวน 6 ข้อ

(2) กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมเป็นที่สนใจของนักเรียน จำนวน

6 ข้อ

(3) การสื่อสารและการเสริมแรง จำนวน 18 ข้อ

(4) การใช้สื่อการสอน จำนวน 3 ข้อ

(5) ความรอบรู้และความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอนและความรู้เกี่ยวกับ

การสอน จำนวน 3 ข้อ

(6) การควบคุมชั้นเรียนและการจัดการ จำนวน 8 ข้อ

รวมข้อในการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในชั้นเรียนมี 44 ข้อ

ข. การวัดและประเมินผล จำนวน 8 ข้อ

ค. การปฏิบัติตนในขณะสอน จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นมาตรฐานสภาพแวดล้อมของห้องเรียน เป็นคำถามเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมของห้องเรียน จำนวน 8 ข้อ เพื่อนำค่าคะแนนที่ได้จากแบบสังเกตชั้นเรียนไป หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับคะแนนที่ได้จากการที่ทาบแบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงาน ด้านการสอนเพื่อช่วยในการอภิปรายผลต่อไป

3.3 แบบประเมินตนเอง

ผู้วิจัยได้ขอใช้แบบประเมินตนเองของครูจากกรมการฝึกหัดครูที่เกี่ยวกับสมรรถภาพของ ครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้

แบบประเมินตนเอง เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ คือ สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน มีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ มีข้อคำถามจำนวน 26 ข้อ และสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ มีข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ รวมข้อคำถามระดับความคิดเห็น จำนวน 51 ข้อ แต่ละข้อคำถามกำหนดระดับความเห็นเป็น 5 ระดับ คือ ปฏิบัติน้อยที่สุด ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติมาก ปฏิบัติมากที่สุด แบบสอบถามชุดนี้ใช้เพื่อสอบถามความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามรายสมรรถภาพแต่ละด้าน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานซึ่งประกอบด้วยสมรรถภาพด้านการสอน ด้านวิชาการ และด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ไปขอความอนุเคราะห์ทดสอบกับครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาด้วยตนเอง โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ uth หนังสือขอความร่วมมือถึงผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอรวม 32 โรงเรียน จำนวนครูประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงาน จำนวน 269 คน

4.2 ผู้วิจัยได้ส่งแบบประเมินตนเองของครูถึงหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งขอให้ช่วยนำส่งถึงโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความอนุเคราะห์หนังสือจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างช่วยแจ้งให้ข้าราชการครูที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสังกัด ตอบแบบสอบถามแบบประเมินตนเอง และขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์อำเภอและศึกษานิเทศก์กิ่งอำเภอ ช่วยเก็บรวบรวมแบบประเมินตนเองจากโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งส่งคืนให้แก่ผู้วิจัยตามเวลาที่กำหนด การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดทั้งจากแบบทดสอบ และแบบประเมินตนเองของครู ผู้วิจัยสามารถเก็บได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 269 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิที่มีต่อสมรรถภาพการปฏิบัติงานทั้ง 3 ด้าน คือ สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ และสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบค่าคะแนนที่ได้จากการทบทวนทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่มีสมรรถภาพการปฏิบัติงานทั้ง 3 ด้าน คือ สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน สมรรถภาพด้านวิชาการ และสมรรถภาพด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าคะแนนมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยใช้ $Z - test$ โดยจะแนกเป็นรายด้าน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของครู ผลปรากฏดังนี้

1.1 สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน

ครูประถมศึกษามีความคิดเห็นว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่ว่า ครูสามารถหาต้นน้ำเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์ค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคมไทย และครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและความสัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ ที่ตนเองสอนกับวิชาอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

1.2 สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

ครูประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ว่า ครูรู้สภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ครูมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษา ครูรู้จักการวางแผนปฏิบัติงานพัฒนา ครูรู้หลักการจัดการเรียนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน (ในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ) ครูมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการประเมินผลงานหรือโครงการ และครูมีความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้าการสร้างสรรค์งานวิชาการและเทคโนโลยียาใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนในยุคของโลกาภิวัตน์ ที่พบว่าครูมีสมรรถภาพดังกล่าวในระดับปานกลาง

1.3 สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนํา

ครูประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนําโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนําอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ว่า ครูมีความรู้ในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ครูมีความสามารถในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ครูมีความสามารถช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาการปรับปรุงบุคลิกภาพ ครูมีความรู้ความสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับทุกฝ่าย เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรในโรงเรียน บุคคลในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครูมีความสามารถในการแนะแนวการศึกษาต่อ ครูมีความสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรม ครูมีความสามารถในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเพื่อประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม ครูมีความสามารถในการให้ความร่วมมือ ส่งเสริม การจัดการบริการของโรงเรียนให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างทั่วถึง เช่น การบริการสุขภาพอนามัยและการบริการแนะแนว ที่พบว่าครูมีสมรรถภาพดังกล่าวในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จากการวัดด้วยแบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานกับเกณฑ์มาตรฐาน (u) โดยรวมและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมิน (50 %) ใน 5 เนื้อหา คือ ความรู้ด้านหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน จิตวิทยาการศึกษา การวัดและประเมินผล พบว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนแตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด (50 %) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจะพบว่าครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (50%) ใน 6 เนื้อหา คือ ความรู้ด้านแผนการศึกษาแห่งชาติ เอกสารประกอบการสอน สื่อการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตรและความรู้ด้านวิธีสอน พบว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการแตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด (50%) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจะพบว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2.3 สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (50%) ใน 3 เนื้อหา คือ ความรู้ด้านงานแนะแนว หลักมนุษยสัมพันธ์ และความรู้ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด (50 %) กล่าวคือ ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน ด้านวิชาการ และด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยการให้ครูประถมศึกษาทำการประเมินตนเอง มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 เมื่อศึกษาระดับความคิดเห็นจากแบบประเมินตนเอง ของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า โดยส่วนรวมครูประเมินสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนของตนเองอยู่ในระดับมากนั้นเนื่องมาจากสมรรถภาพด้านการสอนเป็นสมรรถภาพพื้นฐานสำหรับการเป็นครู และสามารถเรียนรู้ได้โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หรือจากการเข้ารับการฝึกอบรม และจากข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีพื้นฐานทางวิชาชีพครูในระดับปริญญาตรี 100% และสอดคล้องกับผลงานวิจัยและพัฒนาแบบแผนการพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กรมการฝึกหัดครู (กระทรวงศึกษาธิการ, 2530 : 246) พบว่า ครูประถมศึกษาประเมินตนเองว่ามีความสามารถในการสอนนักเรียนที่มีทักษะในการพูด อ่าน เขียน และมีความสามารถในการสอนเฉพาะกลุ่มประสบการณ์อยู่ในระดับมาก

1.2 เมื่อศึกษาระดับความคิดเห็นจากแบบประเมินตนเองของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า โดยส่วนรวมครูประเมินสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการของตนเองอยู่ในระดับมาก แต่ก็มีบางรายการที่ครูประถมศึกษาได้ประเมินตนเองในระดับปานกลาง คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ การสร้างสรรค์งานทางวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนในยุคของโลกาภิวัตน์ รู้จักการวางแผนปฏิบัติงานพัฒนา รู้สภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการประเมินผลงานหรือโครงการ และรู้หลักของการจัดแผนการเรียนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน เมื่อพิจารณา

โดยรวม ครูประณมศึกษาประเมินว่าตนเอง มีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ เป็นสมรรถภาพพื้นฐานสำหรับการเป็นครู เพราะได้ศึกษาจากสถาบันการผลิตครูมาก่อนแล้ว และสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องการศึกษาสมรรถภาพทางประการของอาจารย์วิทยาศาสตร์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของไมตรี จันทรดาประดิษฐ์ (2527 : 84) พบว่า สถาบันที่ผลิตครู ได้มีการอบรมครู ส่งเสริมให้ครูมีสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และให้การอบรมในด้านงานวิชาการมากช่วงระยะการศึกษาของนักศึกษาครูที่อยู่ในสถาบันการศึกษานั้นแล้ว จึงทำให้ครูประเมินตนเองว่า มีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการมาก

1.3 เมื่อศึกษาระดับความคิดเห็นจากแบบประเมินตนเองของครูประณมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า โดยส่วนรวม ครูประเมินสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็ยังมีบางรายการที่ครูประณมศึกษาได้ประเมินตนเองอยู่ในระดับมาก คือ ความสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับทุกฝ่าย เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรในโรงเรียน บุคคลในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความรู้ในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ความสามารถในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ความสามารถในการแนะแนวการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับนักเรียน ตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม ความสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรม ความสามารถช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาการปรับปรุงบุคลิกภาพ ความสามารถในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเพื่อประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม และความสามารถในการให้คำปรึกษาร่วมมือส่งเสริม การจัดการบริการของโรงเรียนให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างทั่วถึง เช่น การบริการสุขภาพอนามัยและบริการแนะแนว ทักษะเหล่านี้เป็นการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน การที่จะเกิดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำนี้ได้ จำเป็นจะต้องมีการปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง จนเกิดทักษะแนวคิดและแนวทางในการแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับรายงานผลการศึกษารองเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ (2535 : คำนำ) ที่พบว่า ครูประณมศึกษาที่ทำการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทำการสอนทั้งระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้น การจัดกิจกรรมด้านการให้คำปรึกษาแนะนำในโรงเรียนประถมศึกษาที่ยังไม่มีการจัดรูปแบบที่ชัดเจน การจัดกิจกรรมด้านนี้มีน้อย ความรู้พื้นฐานของครูที่มีอยู่เดิมไม่ได้นำมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จึงไม่เกิดความชำนาญจึงทำให้การจัดกิจกรรมด้านการให้คำปรึกษาแนะนำน้อยตามไปด้วย การจัดกิจกรรมด้านนี้ครูจะต้องมีการเตรียมวางแผนในการจัดจึงจะบรรลุผลตามงานหรือโครงการที่วางไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยและรูปแบบการพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กรมการฝึกหัดครู (กระทรวงศึกษาธิการ, 2530 : 246) พบว่า ครูส่วนมากยังขาดการเตรียมการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ และขาดความสมบูรณ์ในการจัดกิจกรรมนั้น ๆ การที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากสาเหตุหลายประการที่สำคัญก็คือ ครูไม่เห็นความสำคัญในการเตรียมการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยมากมีความเข้าใจและเห็นว่าการเตรียมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เสียเวลาโดยไม่จำเป็นและเข้าใจว่า ในปัจจุบันมีคู่มือครูและเอกสารประกอบการสอนและประกอบการจัดกิจกรรมมากมายอยู่แล้ว เดิมการรับบุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่งครูอาจารย์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะไม่ระบุวิชาเอก การจัดครูเข้าสอนย่อมจะไม่ได้ครูตรงตามวิชาเอกที่ต้องการ และสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของกรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 50) ที่พบว่า ครูประถมศึกษาไม่มีทักษะในวิชาที่ตนเองสอน สาเหตุหนึ่งเนื่องจากทำการสอนไม่ตรงตามวิชาเอกมีชั่วโมงสอนมาก ทำให้การจัดกิจกรรมด้านการให้คำปรึกษาแนะนำน้อยไปกว่ากิจกรรมด้านอื่น ๆ จึงทำให้ครูประเมินว่า ตนเองมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำอยู่ในระดับปานกลาง

2. การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน ด้านวิชาการและด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ จากการวัดด้วยแบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานกับ เกณฑ์มาตรฐาน (44) ที่กำหนด เมื่อนำค่าคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (44) โดยรวม พบว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำค่าคะแนนเฉลี่ยมาพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน และสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการแตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในส่วนของครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนกับเกณฑ์ที่กำหนด ผลปรากฏว่า ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนแตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำค่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนกับเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งที่ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ต่ำแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ (2535 : 25) พบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนหนึ่งจะทำการสอนทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา มีคาบเวลาสอนโดยเฉลี่ยตั้งแต่ 21 คาบต่อสัปดาห์ นับว่าเป็นภาระที่หนักมาก ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่างก็มีแผนงานโครงการส่งลงไปถึงโรงเรียนมากมาย ในเมื่อเวลาสอนก็มากอยู่แล้ว ครูจะต้องมารับผิดชอบงานโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนอีกอย่างคนละ 2-3 โครงการ เช่น โครงการอาหารกลางวัน โครงการอนามัยโรงเรียน โครงการสัมพันธ์กับชุมชนฯ ตลอดจนการประกวดกิจกรรมดีเด่นต่าง ๆ ที่ครูจะต้องมีเวลาเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินการในทั้งระดับกลุ่มโรงเรียน อำเภอหรือแม้กระทั่งในระดับจังหวัด จึงทำให้ครูบางคนไม่มีเวลาในการพัฒนาในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากใช้เวลาไปทำงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน และสอดคล้องกับรายงานการฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2529 : 2) พบว่า ครูประถมศึกษาใช้เวลาส่วนหนึ่งไปปฏิบัติงานธุรการหรืองานโครงการสนับสนุนด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากงานสอน และไม่สามารถใช้เวลาที่เหลือไปแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพราะจะต้องไปสอนจึงทำให้ครูมีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานด้านการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการกับเกณฑ์ที่กำหนด ผลปรากฏว่า ครูประถมศึกษาที่มีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการแตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำค่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (เกณฑ์ประเพณี

นิยม 50%) พบว่า คะแนนเฉลี่ยที่ได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องมาจากสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการเป็นสมรรถภาพพื้นฐานสำหรับการเป็นครู เป็นความรู้ที่นักศึกษาครูได้รับการพัฒนาในสถาบันการผลิตครูมาก่อนแล้ว และเป็นสถาบันที่จะต้องมีการเตรียมบุคลากรให้พร้อมก่อนที่จะให้เข้ามาประกอบวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถภาพทางประการของอาจารย์วิทยาศาสตร์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ โมตริ จันทรดาประดิษฐ์ (2527 : 84 - 85) พบว่า สถาบันที่ผลิตครูได้มีการฝึกอบรมครูส่งเสริมให้ครูมีสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ (2535 : 1) ได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โครงการพัฒนาครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยวิธีการอบรมเข้มเป็นเวลา 21 วัน ให้แก่ครูผู้สอน วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และภาษาไทย เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในวิชาดังกล่าว และสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เต็มความสามารถ จึงเป็นผลให้ครูมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2.3 การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ผลปรากฏว่า ครูประถมศึกษาที่มีสมรรถภาพด้านการให้คำปรึกษาแนะนำไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อนำค่าคะแนนเฉลี่ยจากการหาแบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า อยู่ในระดับเกณฑ์ 50% แต่แต่สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ เป็นสมรรถภาพพื้นฐานสำหรับการเป็นครู และได้รับการศึกษาอบรมในช่วงระหว่างอยู่ในสถาบันการผลิตครูมาเพียงพอสำหรับการเตรียมตัวเข้าทำหน้าที่ครู แต่ในช่วงปฏิบัติงานด้านการสอน การจัดกิจกรรมด้านการให้คำปรึกษาแนะนำในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมดังกล่าว และให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมแนะแนวน้อยไป และสอดคล้องกับผลการศึกษาโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ (2537 : 56) พบว่า ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จัดกิจกรรมด้านการให้คำปรึกษาแนะนำน้อย โดยให้ความเห็นว่าการจัดกิจกรรมดังกล่าวมีความสำคัญน้อยกว่ากลุ่มวิชาทักษะ อันประกอบด้วย วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์

ครูจึงมุ่งเน้นสอนเฉพาะวิชาดังกล่าวมากกว่าการจัดกิจกรรมด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ และจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ยังไม่มีครูที่มีวุฒิวิชาเอกด้านจิตวิทยาและแนวครบทุกโรงเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จึงจำเป็นจะต้องทำการอบรมครูที่จะทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นบางส่วนตามรายวิชานั้น ๆ เพื่อให้ครูจะได้มีความรู้สามารถจัดกิจกรรมด้านการให้คำปรึกษาแนะนำได้ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ กรมวิชาการ (กองวิจัยการศึกษา, 2537 : 32) พบว่า ครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ขาดการวางแผนงาน/โครงการด้านการจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา เนื่องจากครูมีชั่วโมงสอนมาก กอปรกับทั้งรับผิดชอบงานวิชาการและงานอื่น ๆ ของโรงเรียน ทำให้ครูไม่มีเวลาที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มจากเอกสารประกอบการสอนอื่น ๆ จึงทำให้ครูมีสมรรถภาพด้านให้คำปรึกษาแนะนำไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด กล่าวคือ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการแนะแนวให้ครูประถมศึกษาที่ทำการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีความรู้ที่จะนำไปจัดกิจกรรมเสริมความรู้ให้กับนักเรียน

ข้อสังเกต

จากการสังเกตการสอนในชั้นเรียนโดยร่วมพบว่า บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอนจัดอยู่ในระดับดี โดยมีรายละเอียดจากการสังเกตดังนี้

ด้านการสอน

1. การนำเข้าสู่บทเรียน ครูสามารถสร้างความสนใจของผู้เรียนได้เหมาะสม มีการแจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจ และใช้เวลาเข้าสู่บทเรียนได้อย่างเหมาะสม
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียน เวลา ตามสภาพของห้องเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
3. การสื่อสารและการเสริมแรง มีการเสริมแรงทางบวกมากกว่าทางลบ มีการแสดงความรัก ความเป็นมิตร มีการยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่แสดงอาการตวาดหรือเกรี้ยวกราด
4. การนำสื่อการสอน เลือกใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน แต่สื่อจะจัดซื้อสำเร็จรูป

5. ความรอบรู้และความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอนอยู่ในระดับดี มีการเล่าเรื่องประกอบการสอน และยกตัวอย่างประกอบสนับสนุนเพียงพอที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาดี

6. การควบคุมชั้นเรียนและการจัดการ วิทยาให้ความสนใจแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง มีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม

ด้านการประเมินผล ครูสามารถวัดผลได้เหมาะสมตามสภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีการทบทวนเนื้อหาที่สอน

ด้านการปฏิบัติตนในขณะสอน

1. การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย
2. อารมณ์ดี มีอารมณ์ขัน เชื่อมมั่นในตนเอง มีความจริงใจ
3. ท่วงทีวาจาสุภาพ

จากการสังเกตการสอนในส่วนที่ครูไม่สามารถทำได้ในระดับดี แยกประเด็นได้ดังนี้

1. การจัดและปรับสภาพแวดล้อมของห้องเรียนให้เอื้อต่อผู้เรียน
2. การใช้คำถามยังไม่ทั่วถึง
3. วั้ระยะเวลาในการคิดตอบ คำถามยังไม่ทั่วถึง
4. สื่อการสอนยังเป็นสื่อสำเร็จรูปที่มีขายในท้องตลาด
5. การวางแผนการจัดกิจกรรมการสอน
6. เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการสอน
7. การควบคุมนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
8. การตรงต่อเวลาทั้งการเข้าสอนและเลิกสอน

จากการสอบถามสัมภาษณ์ในช่วงหลังจากการสังเกตการสอน ครูผู้สอนส่วนมากจะมีความเห็นว่า ตนเองมีงานราชการรับผิดชอบมากเกินไป ไม่สามารถสอนให้ทันตามกำหนดเวลา และไม่สามารถสอนตามแผนการสอนครบทุกกระบวนการที่วางแผนไว้ จะเน้นเฉพาะบางวิชาสอนให้ครบตามเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของกรมวิชาการ (กองวิจัยการศึกษา, 2537 : 16) พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูยังเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ ครูยังเป็นศูนย์กลางของนักเรียน ครูยังไม่ได้ใช้กระบวนการกลุ่ม แต่จะอย่างไรก็ตามครูก็สามารถจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา มีความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการสอนอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ครูยังมีความตั้งใจจริงในการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนที่เป็นแบบทดสอบ ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ 100% ก็เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการนิเทศ อันประกอบด้วยทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะความเป็นผู้นำ และทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นองค์ประกอบในการขอความร่วมมือจากครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และจากครูผู้สอนของโรงเรียนกรมสามัญศึกษา ช่วยตอบแบบทดสอบ ได้บรรลุตามเป้าหมาย เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี
2. หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยต่าง ๆ อย่างเพียงพอ
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรใช้ประโยชน์จากองค์กรของตนเองที่มีอยู่แล้วในการพัฒนาครูประจำการให้มากที่สุด เช่น หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หน่วยงานนิเทศก์กรมสามัญ สถาบันราชภัฏ และมหาวิทยาลัยที่มีหน้าที่ทำการผลิตบุคลากรทางการศึกษา
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน ควรให้ความร่วมมือและรับผิดชอบในการพัฒนาสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผลการศึกษาที่ได้จากเรื่องนี้ ถ้าตอบจากผลการศึกษาค้นคว้าจะต้องมีการศึกษาค้นคว้าในโอกาสต่อไป คือ

1. ควรศึกษาสมรรถภาพครูประถมศึกษาที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้ครอบคลุมในระดับเขตการศึกษา และระดับภาคด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ได้ตามต้องการและครอบคลุม

2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพระหว่างครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามตัวแปร ขนาดโรงเรียน เพศ วัย และอื่น ๆ

3. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพระหว่างครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และครูที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดกรมสามัญศึกษา หรือในสังกัดหน่วยงานอื่นที่ทำการสอนในระดับเดียวกัน

4. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพด้านอื่น ๆ เช่น สมรรถภาพด้านบุคลิกภาพ สมรรถภาพด้านความเป็นผู้นำที่มีผลต่อการจัดการศึกษาด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์. ครูกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ป.ร.ศ. 2519. ไชยวัฒนา
การพิมพ์, 2519.
- กองวิจัยการศึกษา, กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
2535.
- _____. รายงานการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาแนวทางการพัฒนาและการใช้วัตกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
2536.
- _____. วิจัยสนเทศ. 15(169) ; ตุลาคม 2537.
- _____. วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 21(1) ; มกราคม - มีนาคม 2534.
- _____. รายงานการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาของไทยในทศวรรษหน้าที่สอดคล้องกับลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.
- การฝึกหัดครู, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานโครงการวิจัยและรูปแบบการพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ :
ม.ป.ท., 2530.
- การศึกษาแห่งชาติ, คณะกรรมการ. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534). กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์น. 2529.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539). กรุงเทพฯ :
2535.
- การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ, สำนักงาน. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. ม.ป.ท., 2535.
- เกริก วัยคฆานนท์. ความเป็นครู. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์
วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์, ม.ป.ท., 2532.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2523). กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน

เจ.เอน.ที., 2535.

_____. คู่มือการดำเนินงานสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน เจ.เอน.ที., 2535.

_____. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.

_____. รายงานการฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา

ในโครงการอบรมครูวิชาการประจำกลุ่มโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,

2529.

_____. องค์กำหนดประสิทธิภาพของการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,

2527.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน สังกัดนายกรัฐมนตรี. วารสารการศึกษาแห่งชาติ

24(4) ; เมษายน - พฤษภาคม 2533.

คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรผลิตครูวิทยาศาสตร์ระดับปริญญาตรี. การประเมิน

สมรรถภาพของครูของบัณฑิตทางการสอนวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ :

ทบวงมหาวิทยาลัย, 2524.

เจสียว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดี. กรุงเทพฯ :

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2520.

ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา. กรมการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน, 2528.

ชูเชิด เกิดศักดิ์. สมรรถภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาสหกรณ์ในมหาวิทยาลัยอีสานใต้.

ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2531. อัดสำเนา.

- เช้า ช่างทอง. การศึกษาสมรรถภาพของครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 10.
 ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม,
 2526. อัดสำเนา.
- เชาว์เลิศ ขวัญเมือง. การปฏิบัติการความต้องการและปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพด้าน
การสอนของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. ปรินทิพนิพนธ์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- นิคม ดังคะพิมพ์. การพัฒนารูปแบบการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาคสนามของ
นิสิตครูสาขามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ค. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2528. อัดสำเนา.
- นิภา ศรีไพโรจน์. หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศึกษาพรจำกัด, 2531.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.
- บุญรักษ์ ตันต์เจริณรัตน์ และคนอื่น ๆ. ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2521 ในจังหวัดพิษณุโลกและสุโขทัย.
 พิษณุโลก : ภาควิชาทดสอบและการวิจัยการศึกษา วิทยาลัยครูพิษณุโลกสงคราม, 2522.
- ประนอม สัมฤทธิ์สุวรรณ. ทัศนะของผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานที่มีต่อสมรรถภาพในการปฏิบัติ
งานในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- พระราชกฤษฎีกาจะหว่างเดือนตุลาคม 2520 - กันยายน 2521. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
 จำกัด, 2521.
- มานพ ภาสิตวิไลธรรม. การประเมินโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ.
 ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
 อัดสำเนา.
- _____. สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่สังคมต้องการในจังหวัดสกลนครและนครพนม.
 ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2520. อัดสำเนา.

- ไมตรี จันทรคาประดิษฐ์. การศึกษาสมรรถภาพทางประการของอาจารย์วิทยาศาสตร์ใน
กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริณิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2527. อัดสำเนา.
- รวิวรรณ ชินะตระกูล. วิธีวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
 ภาพพิมพ์, 2535.
- ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรม พุทธศักราช 2525. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
 อักษรเจริญทัศน์, 2531.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพรจำกัด,
 2528.
- วิรัช ชูสูงเนิน. สมรรถภาพด้านวิชาการของครูประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกที่สอนกลุ่ม
การทำงานและพื้นฐานอาชีพในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
 ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2527. อัดสำเนา.
- ศรีสมร พุ่มสะอาด. การศึกษาคุณภาพของครูประถมศึกษา. ปริณิพนธ์ กศ.ค.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- สารรัช บัวศรี. "การช่วยตั้งความมุ่งหมายของชีวิตสำหรับนักเรียน นิสิตนักศึกษาในสถาบัน
 ฝึกหัดครู," สภาการศึกษาแห่งชาติ. 1(7) : 37 - 41 ; สิงหาคม 2515.
- สนั่น มีจันทร์หมาก. สมรรถภาพของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร
 ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2527. อัดสำเนา.
- สวาท นาวาทอง. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
กับสมรรถภาพครูโดยหลักการเรียนรู้เพื่อรอบรู้. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

- สุพจน์ เอี่ยมอดุลย์. สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่สอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในจังหวัดลำปางและจังหวัดลำพูน. ลำปาง : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูลำปาง, 2524. อัดสำเนา.
- สุมิตร คุณากร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : 2523.
- สมบูรณ์ ตันยะ. การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อสร้างสมรรถภาพด้านการสอนของครูประจำการระดับประถมศึกษา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ ศาสรี. การสร้างชุดฝึกอบรมมินิคอร์สเพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพด้านการสอนของครูปรีดีธรรม. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- สมหวัง พิชัยบุญวัฒน์ และจันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช. การสร้างแบบสำรวจความเป็นครูและเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2524.
- สันต์ สร้อยสน. การศึกษาสมรรถภาพบางประการในการเป็นครูวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป วิทยาลัยครู ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2525. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2527. อัดสำเนา.
- อานวย เลิศขยันดี และคนอื่น ๆ. รายงานวิจัยเรื่องสมรรถภาพทางวิชาชีพครูและทัศนคติของนักศึกษาที่เข้าศึกษารดโดยการคัดเลือกและสอบคัดเลือก. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครู จันทระเกษม สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์, 2529.
- Borich, Gray D. The Appraisal of Teaching. 45 : 6 - 8 ; Mass. Addistion - Wesley Publishing Company, 1977.
- Coker, Home. "Identifying and Measuring Teacher Competencies The Carrol Country Project," Journal of Teacher Education. 27 : 54 ; January, 1979.

- Davis, Keith and John W. Newstrom. Human Behavior at Work ; Organizational Behavior. 7th ed., New York : McGraw-Hill, 1985.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed., New York : McGraw-Hill, 1973.
- Dodl Norman R. "Selecation Competency Outcomes for Teacher Education," The Jurnal of Teacher Education. 26 : 194 ; Fall, 1973.
- Gruth, J.E. and Frank Costin. The Student as Consumer of The Teaching - America Edducational Research Journal. 1975.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบวัดความรู้ความเป็นครู

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง

แบบทดสอบชุดนี้จะนำไปใช้ในการท้าวิจัย เรื่องสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา ที่ทำการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาตามความสามารถของการปฏิบัติงาน การทดสอบครั้งนี้จะนำผลไปทำการท้าวิจัยกับครูประถมศึกษาโดยตรง ผลการท้าวิจัยจะออกมาในลักษณะใด อยู่ที่ท่านเป็นสำคัญ จึงขอความกรุณาจากท่านตอบแบบทดสอบด้วยความจริงใจ ผู้ดำเนินการท้าวิจัยขอขอบพระคุณท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วยความจริงใจ

แบบทดสอบชุดนี้มีทั้งหมด 80 ข้อ แต่ละข้อมี 5 ตัวเลือก ใช้เวลาทำแบบทดสอบชุดนี้ จำนวน 1 ชั่วโมง

แบบทดสอบวัดความรู้ความเป็นครู

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1. หลักการของหลักสูตรกล่าวถึงเรื่องใด ?
ก. สาระสำคัญของหลักสูตร
ข. โครงสร้างของหลักสูตร
ค. สาระสำคัญของจุดมุ่งหมาย
ง. แนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียน
จ. แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตร	2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีจุดเน้นตามข้อใด ?
ก. สิ่งที่นักเรียนต้องเรียน
ข. วิธีการเรียนของนักเรียน
ค. วิธีการจัดกิจกรรมการสอนของครู
ง. เป้าหมายในการเรียนของนักเรียน
จ. คุณลักษณะของนักเรียนเมื่อเรียนจบแล้ว
3. ข้อใด "ไม่เข้า" องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ?
ก. การประเมินผล
ข. เกณฑ์การจบหลักสูตร
ค. หลักการและจุดมุ่งหมาย
ง. โครงสร้างและเนื้อหาวิชา
จ. เนื้อหาวิชาและการประเมินผล	4. โครงสร้างของหลักสูตรกล่าวถึงเรื่องใด ?
ก. เนื้อหาสาระและวิธีสอน
ข. องค์ประกอบของหลักสูตร
ค. เนื้อหาวิธีสอนและการวัดผล
ง. เนื้อหาและอัตราเวลาเรียน
จ. วิธีสอนและอัตราเวลาเรียน
5. โครงสร้างของหลักสูตรในกลุ่มวิชาใดที่ "ไม่บังคับ" ให้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ?
ก. วิชาภาษาไทย
ข. วิชาคณิตศาสตร์
ง. วิชาวิทยาศาสตร์
จ. วิชาการทำงานและอาชีพ	6. โครงสร้างของหลักสูตร กำหนดการเรียนวิชาเลือกของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่างกันในส่วนตามข้อใด ?
ก. 1:2 ข. 1:3
ค. 1:4 ง. 2:3
จ. 3:4

7. "การจัดเนื้อหาประสบการณ์ต่าง ๆ ไว้
 อย่างเป็นระเบียบจากง่ายไปยาก มุ่งให้
 ผู้เรียนจาเนื้อหาได้มาก" ข้อความดังกล่าว
 เป็นการจัดหลักสูตรตามแบบใด ?

- ก. หลักสูตรแบบรายวิชา
- ข. หลักสูตรแบบแกนกลาง
- ค. หลักสูตรแบบบูรณาการ
- ง. หลักสูตรแบบสหสัมพันธ์
- จ. หลักสูตรแบบประสบการณ์และกิจกรรม

9. การเลือกวิธีสอนวิชาต่าง ๆ ควรคำนึงถึง
 หลักการใดมากที่สุด ?

- ก. กลุ่มผู้เรียนสนใจเนื้อหาที่จะได้รับ
- ข. การสื่อสารถึงผู้เรียนและผู้เรียนสามารถ
 นำไปปฏิบัติได้
- ค. การจัดอุปกรณ์การสอนให้เร้าใจผู้เรียน
 เพื่อเกิดการเรียนรู้
- ง. การจัดผู้เรียนอายุใกล้เคียงกัน เพราะ
 มีเจตคติคล้าย ๆ กัน
- จ. การให้ผู้เรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้
 ใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน

8. "หลักสูตรที่ผสมผสานเนื้อหาวิชาและ
 ประสบการณ์หลาย ๆ สาขาวิชาเข้าด้วย
 กัน โดยเน้นการตอบสนองความสนใจ
 ความต้องการของนักเรียน" เป็นลักษณะ
 ของการจัดหลักสูตรตามแบบใด ?

- ก. หลักสูตรแบบรายวิชา
- ข. หลักสูตรแบบแกนกลาง.
- ค. หลักสูตรแบบบูรณาการ
- ง. หลักสูตรแบบสหสัมพันธ์
- จ. หลักสูตรแบบประสบการณ์และกิจกรรม

10. การให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่อง
 "ยาเสพติด" ท่านควรคำนึงถึงเรื่องใด
 ของผู้เรียนจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด ?

- ก. ระดับอายุ
- ข. ความพร้อม
- ค. สภาพแวดล้อม
- ง. ระดับการศึกษา
- จ. ฐานะเศรษฐกิจ

11. ข้อใด "ไม่ใช่" ความหมาย ของการ
ออกแบบงานกราฟิก ?

- ก. ภาพวาด
- ข. แผนภาพ
- ค. ภาพสเก็ต
- ง. การถ่ายภาพ
- จ. หลักในการออกแบบ

13. การที่ครูศึกษาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
จะนำประโยชน์มาใช้ในด้านใด ?

- ก. การแนะแนว
- ข. การอบรมเลี้ยงดู
- ค. การเรียนการสอน
- ง. การแก้ไขจิตบกพร่อง
- จ. การดำเนินชีวิตประจำวัน

12. แผนภูมิที่ใช้กระดาษพื้นสีม่วงอ่อนจะต้อง
ใช้สีของอักษรตามข้อใดจึงจะมองเห็นได้
ชัดเจน และอ่านได้ง่าย ?

- ก. ขาว, เหลือง, ฟ้ำ
- ข. ขาว, เหลือง, ดำ
- ค. ฟ้ำ, เหลือง, ดำ
- ง. ขาว, เหลือง, ส้ม
- จ. ฟ้ำ, เหลือง, ส้ม

14. "การเสริมแรงโดยใช้ผลงาน"

เหมาะสำหรับจะเสริมแรงในการ
เรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในกลุ่มระดับ
ใดมากที่สุด ?

- ก. เฉพาะผู้มีระดับเขาวนปัญญาค่อนข้างสูง
- ข. ระดับก่อนประถมศึกษา
- ค. ระดับประถมศึกษา
- ง. ระดับมัธยมศึกษา
- จ. ระดับอุดมศึกษา

15. "การใช้น้ำแรงเสริมโดยใช้เวลา กำหนดเป็นระยะสม่ำเสมอ" เหมาะจะเสริมแรงในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในกลุ่มระดับใดมากที่สุด ? ก. เฉพาะผู้มีระดับเชี่ยวชาญก่อนข้างสูง ข. ระดับก่อนประถมศึกษา ค. ระดับประถมศึกษา ง. ระดับมัธยมศึกษา จ. ระดับอุดมศึกษา	16. การวัดและประเมินผลมีประโยชน์ต่อนักเรียนตามข้อใด ? ก. นักเรียนมีพฤติกรรมก่อนเรียนเป็นอย่างไร ข. จะปรับปรุงเทคนิคการเรียนการสอน อย่างไร ค. นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายและความต้องการของครู ง. มีจุดมุ่งหมายของการสอนข้อใดบ้างที่บรรลุผลสัมฤทธิ์ จ. ช่วยกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนของนักเรียนแต่ละคน
17. ข้อความในข้อใดกล่าว "ไม่" ถูกต้อง ก. จุดมุ่งหมาย หมายถึง การกำหนดความต้องการเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ? ข. ผลที่เกิดขึ้น หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากประสบการณ์ทางการศึกษา ค. เป้าหมาย หมายถึง การคาดคะเนจุดหมายจึงทำให้เกิดความต้องการ ง. ความต้องการ หมายถึง ความรู้สึกขัดแย้งระหว่างจุดมุ่งหมายและการกระทำที่กำลังปฏิบัติอยู่	18. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมการวัดและการสังเกต ? ก. การตั้งสมมติฐาน ข. การมองเห็นปัญหา ค. การเลือกวิธีทดสอบ ง. การเลือกเครื่องมือได้เหมาะสม จ. การออกแบบกระบวนการทดลองที่เหมาะสม 19. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมขั้นการนำไปใช้ ก. ความสามารถในการสร้าง

จ. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม หมายถึง การกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการในลักษณะ ที่สังเกตและทำการวัดได้ คำสั่ง โปรดใช้คำตอบ ก-จ ต่อไปนี้ตอบคำถาม ข้อ 20-22 โดยพิจารณาจากข้อความที่ขีด เส้นใต้ ? ก. ผู้เรียนสามารถคำนวณร้อยละ หรม. ได้ ข. ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการหา หรม. ค. ผู้เรียนเป็นผู้รักความยุติธรรม ง. ผู้เรียนสามารถแก้สมการสองชั้นได้ อย่างน้อย 3 สมการในเวลา 10 นาที จ. เมื่อกำหนดของให้ 3 ถึง 4 อย่าง ผู้เรียนสามารถจัดอันดับตามน้ำหนักได้ 23. กิจกรรมตามข้อใดที่เปรียบเทียบได้กับการวัดผล ? ก. พ้อคำขังเนื้อ ข. การคัดเลือกผลไม้ ค. การตัดสินคดีความ ง. การประมาณราคาก่อสร้าง จ. การตัดสินการประกวดนางสาวไทย	การพิสูจน์ ข. ความสามารถเกี่ยวกับการวิจารณ์ การพิสูจน์ ค. ความสามารถเกี่ยวกับการวิเคราะห์ ข้อมูลต่าง ๆ ง. ความสามารถเกี่ยวกับการค้นคว้าหา ความสัมพันธ์ต่าง ๆ จ. ความสามารถเกี่ยวกับการแก้ปัญหา ที่ยากและซับซ้อนยิ่งขึ้น 20. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมใน ส่วนที่เรียกว่า สถานการณ์ ? 21. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมใน ส่วนที่เรียกว่า เกณฑ์ ? 22. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมใน ส่วนที่เรียกว่า พฤติกรรมที่คาดหวัง ? 24. คำกล่าวในข้อใดที่ถูกต้องที่สุด ? ก. การวัดผลที่ดีที่สุดคือการสังเกต ข. แบบทดสอบเป็นเครื่องมือวัดผลที่ดี ค. การวัดผลที่ดีที่สุดควรรวบรวม คนวัด ง. การวัดผลที่ดีควรรวบรวมเครื่องมือ หลาย ๆ อย่างวัด จ. การวัดผลสามารถปรับปรุงได้โดย วิธีการประเมินผล
--	--

25. ข้อใด "ไม่ใช่" ข้อจำกัดของแบบทดสอบแบบอัตนัย ?

- ก. ตรวจให้คะแนนยาก
- ข. เขียนคำถามได้น้อยข้อ
- ค. วัดได้ครอบคลุมเนื้อหา
- ง. การตรวจให้คะแนนใช้เวลามาก
- จ. เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการสอบคัดเลือก

คำสั่ง โปรดนำคำตอบ ก-จ ต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 27-31

ที่ช่วยให้ครูคิดกิจกรรมเพิ่มเติม

- ก. แบบทดสอบการกระทำ
 - ข. แบบทดสอบวัดความถนัด
 - ค. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
 - ง. แบบทดสอบแบบเลือกตอบ
 - จ. แบบทดสอบวัดบุคคลและสังคม
30. ข้อใดเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดการปรับตัวของบุคคลในการอยู่ร่วมกัน ?
32. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์หลักสูตร ?
- ก. เพื่อใช้จัดทำตารางสอน
 - ข. เพื่อสะดวกในการใช้สอน
 - ค. เพื่อใช้ประเมินผลการสอน
 - ง. เพื่อใช้ในการสอนตามจุดมุ่งหมาย
 - จ. เพื่อใช้ประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้

26. ข้อความใดเป็นประโยชน์จากโครงการการสอน ?

- ก. ทำให้การวัดผลนักเรียนได้แน่นอน
- ข. ครูใช้เป็นแนวทางการทบทวนทบทวนการสอน
- ค. ช่วยให้ผู้รู้ใช้เป็นเครื่องมือในการสอน
- ง. ช่วยให้ผู้รู้เพิ่มเติมเนื้อหา คัดเนื้อหาที่กำหนดในหลักสูตร
- จ. เป็นแนวทางการสอนของครู

27. ข้อใดเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดบุคลิกภาพ?

28. การให้วาดเขียน คัดไทย ตรงกับคำตอบตามข้อใด ?

29. ข้อใดเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

31. ข้อใดเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดลักษณะการทำงาน ความคล่องแคล่ว ?

33. ข้อความในข้อใดหมายถึงการกำหนดวิชาและเวลาเรียนโดยละเอียด ?

- ก. คู่มือครู
- ข. ตารางสอน
- ค. แผนการสอน
- ง. บันทึกการสอน
- จ. กำหนดการสอน

34. ข้อใดเป็นหลักที่สำคัญในการเลือกใช้สื่อการสอน ?

- ก. เก็บรักษาง่าย
- ข. หยิบง่ายใช้สะดวก
- ค. สมองความต้องการของนักเรียน
- ง. สามารถนำไปใช้สอนได้ทุกเนื้อหา
- จ. ตรงตามจุดประสงค์ของการเรียน

36. ข้อใดเป็นสื่อที่ใช้สรุปบทเรียนได้ดีที่สุด ?

- ก. แผนภูมิ
- ข. รูปภาพ
- ค. บัตรคำ
- ง. หนังสืออุเทศ
- จ. หนังสืออ่านเพิ่มเติม

38. สื่อที่เป็นรูปการรู้ดูน่าใช้ประกอบการสอนในเรื่องใดได้ดีที่สุด ?

- ก. สาธิตการทดลอง
- ข. สรุปประเด็นปัญหา
- ค. วิเคราะห์ผลการทดลอง
- ง. แสดงกิจกรรมประกอบการเล่าเรื่อง
- จ. อธิบายสิ่งที่เข้าใจได้ยากให้เข้าใจง่าย

39. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นไปตามขั้นตอนในข้อใด ?

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การคัดเลือกเนื้อหาสาระและ

35. สื่อการเรียนรู้ในข้อใดที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ?

- ก. วิทย์
- ข. รูปภาพ
- ค. โทรทัศน์
- ง. เทปบันทึกเสียง
- จ. การศึกษานอกสถานที่

37. ข้อใดเป็นขั้นตอนที่ถูกต้องในการใช้อุปกรณ์การสอน ?

1. ขึ้นเตรียม
2. ขึ้นเลือก
3. ขึ้นใช้
4. ขึ้นติดตาม
5. ขึ้นประเมินผล

ก. 1 2 3 4 5

ข. 2 1 3 4 5

ค. 2 1 4 3 5

ง. 1 3 2 4 5

40. ข้อใด "ไม่ใช่ว่า" เหตุผลความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร ?

- ก. เพื่อให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีความรู้ ภูมิทัศน์และสร้างสมสิ่งใหม่ ๆ

ประสบการณ์	
3. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	ข. เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์
4. การนำหลักสูตรไปใช้	ให้ทันต่อความก้าวหน้าของโลก
5. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผลหลักสูตร	ค. เพื่อเสริมสร้างโอกาสกลุ่มด้อยโอกาสทางการศึกษาและ เศรษฐกิจ
6. การประเมินผลหลักสูตร	ง. เพื่อให้การศึกษาของชาติก้าวหน้า
7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร	ไปพร้อมกับเศรษฐกิจของประเทศ
ก. 1 2 3 4 5 6 7	จ. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวเอง
ข. 1 3 2 4 5 6 7	เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลง
ค. 1 4 2 3 5 6 7	
ง. 2 1 3 4 5 6 7	
จ. 2 1 4 3 5 6 7	
41. "...เป็นระบบโครงสร้างของการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนที่ต้องการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา ตำรา แบบเรียน และการอบรมครูผู้ใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์..." ข้อความดังกล่าวเป็นความหมายตามข้อใด ?	42. "...การจัดหลักสูตรแบบเพื่อสังคมและการดำรงชีวิต โดยเน้นให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง..." เป็นการจัดหลักสูตรโดยยึดแนวปรัชญาการศึกษาตามข้อใด ?
ก. การจัดหลักสูตร	ก. ภาวะนิยม
ข. การสร้างหลักสูตร	ข. ปฏิรูปนิยม
ค. การแก้ไขหลักสูตร	ค. สารัตถนิยม
ง. การปรับปรุงหลักสูตร	ง. นิรันตรนิยม
จ. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร	จ. พัฒนาการนิยม

43. "...การจัดหลักสูตรในปัจจุบัน โดยเน้นพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักแก้ปัญหา และแสดงความสนใจของตนเองได้ เน้นพัฒนาการปฏิบัติการ การรู้จักแก้ปัญหา..." เป็นการจัดหลักสูตรตามแบบในข้อใด ?
- หลักสูตรแบบแกน
 - หลักสูตรแบบรายวิชา
 - หลักสูตรแบบสหสัมพันธ์
 - หลักสูตรแบบประสบการณ์
 - หลักสูตรแบบเพื่อสังคมและการดำรงชีวิต
44. ในการนำหลักสูตรไปใช้ บุคคลที่จะทราบหลักสูตรดีหรือมีข้อบกพร่องได้ดีเป็นอันดับแรก คือบุคคลในข้อใด ?
- ครูผู้สอน
 - ศึกษานิเทศก์
 - ผู้บริหารโรงเรียน
 - ศึกษานิเทศก์จังหวัด
 - ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด
45. "การกำหนดช่วงเวลาที่กำหนดการระหว่างครู และนักเรียนว่า ในแต่ละวันจะเรียนวิชาอะไร นานช่วงละเท่าไร " ข้อความดังกล่าวเป็นความหมายของข้อใด ?
- ตารางสอน
 - แผนการสอน
 - โครงการสอน
 - บันทึกการสอน
 - กำหนดการสอน
46. เพราะเหตุใดการจัดตารางสอนในระดับชั้นประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา จึงจัดช่วงเวลาในแต่ละคาบไม่เท่ากัน ?
- จัดตามความสนใจของครู
 - จัดตามความต้องการของครู
 - จัดตามความสนใจของนักเรียน
 - จัดตามความต้องการของนักเรียน
 - จัดตามความสามารถของนักเรียน
47. งานในข้อใด "ไม่ใช่" งานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรโดยตรง . . .
- การจัดชั้นเรียน
 - การจัดตารางสอน
 - การจัดครูเข้าชั้นเรียน
 - การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน
 - การพัฒนาความรู้ความสามารถของครู
48. แนวการสอนตามหลักอริยสัจสี่สอดคล้องกับวิธีสอนแบบใดมากที่สุด . . .
- แบบชุดการสอน
 - แบบวิทยาศาสตร์
 - แบบศูนย์การเรียนรู้
 - แบบหน่วยการเรียนรู้
 - แบบระบบทางไกล

49. เมื่อนักเรียนทำการบ้านได้ถูกต้องครูให้รางวัลแก่นักเรียน แสดงว่าครูนำกฎการเรียนรู้กฎใดมาใช้ ?
- ก. กฎแห่งการสืบพันธุ์
- ข. กฎแห่งการฝึกหัด
- ค. กฎแห่งความพร้อม
- ง. กฎแห่งความต่อเนื่อง
- จ. กฎแห่งความคล้ายคลึง

51. การจัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์เป็น การสอนตามแบบใดข้อใด ?
- ก. การสอนแบบสาธิต
- ข. การสอนแบบเป็นทีม
- ค. การสอนแบบบทบาท
- ง. การสอนแบบอภิปราย
- จ. การสอนแบบบรรยาย

53. "การจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้แย่ง สันนิษฐานด้วยเหตุผลและหลักฐานแทนที่จะ ใช้การปะทะคารมกันด้วยอารมณ์" ข้อความดังกล่าวเป็นการจัดกิจกรรม การสอนตามแบบใดข้อใด ?
- ก. การสอนแบบทดลอง
- ข. การสอนแบบเป็นทีม

50. การสอนแบบวิทยาศาสตร์ คล้ายคลึง กับวิธีสอนตามแบบใดข้อใด ?
- ก. แบบชุดการสอน
- ข. แบบศูนย์การเรียน
- ค. แบบระบบทางไกล
- ง. แบบหน่วยการเรียนรู้
- จ. แบบสืบสวนสอบสวน

52. "ครูเสนอแนะสิ่งที่จะทำการทดลอง อธิบายให้นักเรียนได้เข้าใจวิธีการ ทดลอง" เป็นผลที่จะก่อให้เกิดกับ ผู้เรียนตามข้อใด ?
- ก. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ
- ข. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการสังเกต
- ค. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา
- ง. เพื่อให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหา
- จ. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ปัญหา

คำสั่ง ปรบคนาคาตอบ ก - จ ต่อไปนี้

ตอบคำถามข้อ 54 - 55

- ก. ชีวิตที่สงบสุข
- ข. สมาชิกที่ดีของชุมชน
- ค. ความเป็นเอกภาพ
- ง. คุณสมบัติที่ต้องการเน้น
- จ. ความรู้และทักษะพื้นฐาน

ค. การสอนแบบอภิปราย ง. การสอนแบบทำกิจกรรม จ. การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ 55. วันพรุ่งนี้เป็นวันหยุดผมทำงานบ้านเสร็จแล้วจะไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุดคุณไปพบผมได้เลยนะ ? <u>คำสั่ง</u> โปรดนำคำตอบ ก - จ ต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 56 - 61 ก. กลุ่มวิชาภาษา ข. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ค. กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ง. กลุ่มวิชาพัฒนาศิลปะ จ. กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ 56. นาริรัตน์มีรูปร่างทรวดทรงดีเพราะเขาฝึกฝนมาตั้งแต่เด็ก ๆ ? 57. ปีที่แล้วมาสุดาฯ รับประทานอาหารแต่ปัจจุบันเธอใช้ดอกไม้สดทำและจำหน่ายได้ราคาดี ? 58. สุดาพูดกับอาจารย์จอห์นจนเมื่อยมือ ? 59. สลอบกับข้าบ ดยแทนสีเขียวผสมแก้งทำขนม ? 60. วิทย์มีความล้นสนเวลา เขียนตัวเลขโดยการเปลี่ยนการเป็นลูกแล้วกลับเศษส่วนของผลคูณ ? 61. ความขยัน ความอดทน ความซื่อสัตย์เป็นคุณสมบัติของเด็กไทย ?	54. พวกเราขอแสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่คุณประสบความสำเร็จ ? 62. ข้อความในข้อใดมีความหมายตรงกับ " การแนะแนว " ? ก. การชี้ทาง ข. การนำทาง ค. การบอกทาง ง. การให้รู้จักทาง จ. การร่วมเดินทาง 63. ข้อความในข้อใดหมายถึงการแนะแนวให้กับนักเรียน ? ก. การคัดเลือกข้อมูลให้นักเรียน ข. การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ค. กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อบริการนักเรียน ง. กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของนักเรียน จ. กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนช่วยเหลือตนเองในการตัดสินใจ 64. คุณสมบัติของผู้ที่จะให้คำปรึกษาแนะนำได้เหมาะสมที่สุดตามข้อใด ? ก. บุคลิกดี ข. มองคนในแง่ดี ค. มนุษย์สัมพันธ์ดี ง. เก็บความลับได้ดี จ. มีเทคนิคในการพูดดี
--	--

65. เด็กที่ควรหาการศึกษาเป็นรายกรณี (Case Study) ควรดำเนินการกับเด็กที่มีลักษณะตามข้อใด ?
- เด็กที่ขาดพ่อแม่
 - เด็กที่ขาดคนอุปการะ
 - เด็กที่มีผลการเรียนต่ำ
 - เด็กที่อยู่รอบครอบครัวยากจน
 - เด็กที่ต้องการความช่วยเหลือ
66. ถ้าจะศึกษาเด็กในชั้นเป็นรายบุคคลให้ได้ผลดี ควรใช้วิธีการตามข้อใด ?
- สังเกต แนะนำ
 - สังเกต ทดสอบ
 - ทดสอบ แนะนำ
 - สังเกต สัมภาษณ์
 - สังเกต แนะนำ
67. การสัมภาษณ์จุดประสงค์ที่สำคัญที่สุดตามข้อใด ?
- เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริง
 - เพื่อค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม
 - เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างรวดเร็ว
 - เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงออก
 - เพื่อให้โอกาสผู้สัมภาษณ์ได้สัมภาษณ์อย่างเต็มที่
68. ข้อใดเป็นการแนะนำ ?
- การจัดสอนซ่อมเสริม
 - การจัดหางานให้นักเรียน
 - การจัดหางานอาชีพเสริมให้
 - การจัดหาอาหารกลางวันให้นักเรียน
 - การจัดช่วยเหลือแนะนำให้เขา
 - รู้ตนเอง
69. การบริการแนะนำที่สำคัญที่สุดคือข้อใด ?
- บริการจัดสันนาการ
 - บริการจัดฝึกอาชีพให้
 - บริการจัดอาหารกลางวันฟรี
 - บริการจัดหางานให้ทำเป็นพิเศษ
 - บริการสำรวจและศึกษาเด็กเป็นรายกรณี
70. ถ้านักเรียนขาดเรียนเป็นประจำ ครูจะใช้วิธีการในข้อใดจึงจะเหมาะสมที่สุด ?
- เรียกผู้ปกครองมาพบ
 - เรียกนักเรียนมาลงโทษ
 - เรียกนักเรียนมาดักเตือน
 - เรียกนักเรียนมาถามสาเหตุที่ขาดเรียน
 - เรียกนักเรียนมา เพื่อบอกให้ทราบว่าจะตัดคะแนนความประพฤติ

71. ปัญหาเรื่องเพศของเด็กวัยรุ่น ครูจะมีวิธีการช่วยเหลือได้ตามข้อใด ?
- ปกปิดความรู้เรื่องเพศ
 - ไม่ให้คบเพื่อนต่างประเทศ
 - ให้อิสระเกี่ยวกับความรู้เรื่องเพศ
 - ให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องเพศ
 - พยายามเบี่ยงเบนความสนใจทางเพศ
72. ข้อความในข้อใดที่เกี่ยวข้องกับคำว่า "มนุษยสัมพันธ์" มากที่สุด ?
- มีความรู้สึกเป็นมิตรกัน
 - มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกัน
 - มีความรู้ในจิตวิทยาสังคม
 - มีค่านิยมและคุณธรรมทางสังคม
 - มีวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมที่ใกล้เคียงกัน
73. งานในข้อใดที่ใช้หลักมนุษยสัมพันธ์มากที่สุด ?
- งานบริการ
 - งานบริหาร
 - งานเทคนิค
 - งานประสานงาน
 - งานประชาสัมพันธ์
74. ครูใช้หลักมนุษยสัมพันธ์สร้างแรงจูงใจเพื่ออะไร ?
- ดึงดูดความสนใจ
 - ตอบแทนการกระทำ
 - จัดความขัดแย้ง
 - สนองความต้องการ
 - จัดความเกลียดชัง
75. ข้อใดเป็นผลจากการจัดกิจกรรมสร้างนิสัยให้เด็ก ?
- เด็กตอบคำถามได้ถูกต้อง
 - เด็กทำงานร่วมกับเพื่อนได้
 - เด็กสามารถช่วยเหลือสังคมได้
 - เด็กทำงานจนกว่าสิ่งครูจัดไว้
 - เด็กสามารถปฏิบัติงานได้เป็นประจำ
76. กิจกรรมตามข้อใดที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน ?
- กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจริยธรรม
 - กิจกรรมเสริมงานยามว่าง
 - กิจกรรมที่นักเรียนจัดเอง
 - กิจกรรมนอกบทเรียน
 - กิจกรรมในบทเรียน
77. ในการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรควรพิจารณาข้อใดเป็นเกณฑ์ ?
- การให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา
 - การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ค. วิธีการตามแนวทางประชาธิปไตย ง. ความสามารถของบุคคล จ. ความแตกต่างของบุคคล <u>คำสั่ง</u> โปรดนำคำตอบ ก - จ ต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 79 - 80 ก. การแนะแนวหมู่ ข. การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม ค. การให้คำปรึกษาแบบนอทาง ง. การให้คำปรึกษาแบบไม่นอทาง จ. การให้คำปรึกษาแบบสายกลาง	78. ข้อใดเป็นเทคนิคที่ใช้กันมากที่สุดใน การประเมินผลการแนะแนว ? ก. สังคมมิติ ข. การสังเกต ค. การทดสอบ ง. แบบสอบถาม จ. การสัมภาษณ์ 79. การให้คำปรึกษาแบบใดที่จะต้องมีการ วินิจฉัยปัญหา ? 80. วิธีการใดที่เหมาะสมสำหรับผู้เริ่มทำ หน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา ?
--	---

แบบสอบถาม

สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. สังกัดอำเภอ..... (เขียนชื่ออำเภอ)

2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

3. อายุ ☐ ไม่เกิน 25 ปี ☐ 41 – 45 ปี

☐ 26 – 30 ปี ☐ 46 – 50 ปี

☐ 31 – 35 ปี ☐ สูงกว่า 50 ปี

☐ 36 – 40 ปี

4. ประสบการณ์การทำงาน

☐ ไม่เกิน 5 ปี ☐ 16 – 20 ปี

☐ 6 – 10 ปี ☐ 21 ปีขึ้นไป

☐ 11 – 15 ปี

5. วิชาเอก

☐ ภาษาไทย ☐ สังคมศึกษา

☐ ภาษาต่างประเทศ ☐ ศิลปศึกษา

☐ วิทยาศาสตร์ ☐ พลศึกษาหรือสุขศึกษา

☐ คณิตศาสตร์ ☐ ดนตรีศึกษา

☐ จิตวิทยาการศึกษา ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

และการแนะแนว

6. วิชาเอก

☐ ภาษาไทย	☐ สังคมศึกษา
☐ ภาษาต่างประเทศ	☐ ศิลปศึกษา
☐ วิทยาศาสตร์	☐ พลศึกษาหรือสุขศึกษา
☐ คณิตศาสตร์	☐ ดนตรีศึกษา
☐ จิตวิทยาการศึกษา	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

7. ชั้นที่ทำการสอน

☐ ม.1	☐ สอนทุกชั้นในระดับมัธยม
☐ ม.2	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8. วิชาที่สอนในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ภาษาไทย	☐ สังคมศึกษา
☐ ภาษาต่างประเทศ	☐ ศิลปศึกษา
☐ วิทยาศาสตร์	☐ พลศึกษาหรือสุขศึกษา
☐ คณิตศาสตร์	☐ ดนตรีศึกษา
☐ จิตวิทยาการศึกษา	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

และการแนะแนว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในท้ายข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้านต่าง ๆ
ของตนเองตามความคิดเห็นของท่านดังนี้

มีความรู้ความเข้าใจ/ปฏิบัติมากที่สุด	ช่องหมายเลข 5
มีความรู้ความเข้าใจ/ปฏิบัติมาก	ช่องหมายเลข 4
มีความรู้ความเข้าใจ/ปฏิบัติปานกลาง	ช่องหมายเลข 3
มีความรู้ความเข้าใจ/ปฏิบัติน้อย	ช่องหมายเลข 2
มีความรู้ความเข้าใจ/ปฏิบัติน้อยที่สุด	ช่องหมายเลข 1

รายการสมรรถภาพ	รายการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. ความรู้ด้านวิชาการ					
1.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษา	..	..	..	..	..
1.2 มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)	..	..	..	..	..
1.3 มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะงานที่รับผิดชอบ (เช่น ธุรการ ภารโรง) ต้องมีความรู้เกี่ยวกับบรรณารักษ์ศาสตร์ และครูผู้สอนต้องมีความ รู้ด้านวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	..	..	..	..	..
1.4 มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการสอน และการจัดลำดับขั้นตอนการ สอน (รู้จักวิธีการสอน รู้จักวิธีหาสื่อการสอนอย่างง่าย รู้จักใช้ วัสดุอุปกรณ์ รู้จักใช้จิตวิทยาการสอน).....	..	..	..	..	..
1.5 มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น โดยเฉพาะความต้องการและ ลักษณะพฤติกรรมวัยรุ่น	..	..	..	..	..

รายการสมรรถภาพ	รายการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1.6 มีความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้า การสร้างสรรค์ทางวิชาการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนในยุคของ โลกาภิวัตน์	..	..	..	..	..
1.7 มีความรู้เกี่ยวกับอิทธิพลของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมและการวาง ครงการอนาคตของนักเรียน เช่นสภาพเศรษฐกิจ สังคมและ วัฒนธรรม	..	..	..	..	..
1.8 มีความรู้เรื่องการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรที่กำหนด	..	..	..	..	..
1.9 มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ	..	..	..	..	..
1.10 มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบต่าง ๆ ของราชการ	..	..	..	..	..
1.11 รู้จักการวางแผนปฏิบัติงานพัฒนา	..	..	..	..	..
1.12 รู้ระบบลักษณะงานต่าง ๆ ของโรงเรียน	..	..	..	..	..
1.13 รู้สภาพปัญหาความต้องการของนักเรียน	..	..	..	..	..
1.14 รู้สภาพปัญหาความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน	..	..	..	..	..
1.15 รู้สภาพปัญหาความต้องการของชุมชน	..	..	..	..	..
1.16 มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการประเมินผลงานหรือโครงการ	..	..	..	..	..
1.17 รู้หลักการจัดแผนการเรียนให้สอดคล้องกับความแตกต่างบุคคล ของนักเรียน (ในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ)	..	..	..	..	..
1.18 รู้วิธีการจัดการเรียนการสอน อดย้าให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง	..	..	..	..	..
1.19 รู้วิธีการฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม	..	..	..	..	..

รายการสมรรถภาพ	รายการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1.20 รู้วิธีการให้นักเรียนหาความรู้และประสบการณ์จากแหล่ง ทรัพยากรในชุมชน					
1.21 รู้หลักพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ (เช่น ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม)					
1.22 รู้หลักในการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนที่จำเป็น					
1.23 รู้หลักการวัดผลนักเรียน ทาเป็นระยะสม่ำเสมอเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอน โดยใช้ระดับคะแนนเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ กำหนดไว้					
1.24 รู้หลักการจัดกิจกรรมที่เป็นสื่อสำคัญในการพัฒนานักเรียน					
1.25 รู้จักบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในการพัฒนาชุมชน					
1.26 รู้หลักในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้มีคุณภาพ					
2. ความรู้ความสามารถด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ					
2.1 มีความรู้ในหลักการ เทคนิคในการแนะแนวและเกี่ยวกับ พฤติกรรมมนุษย์					
2.2 รู้จักสถาบันและบุคคลในชุมชนที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียน จัดกิจกรรมให้ความช่วยเหลือนักเรียน เช่น ศูนย์สุขภาพจิต					
2.3 มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งข้อมูลด้านการศึกษาอาชีพต่าง ๆ					
2.4 มีความสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับทุกฝ่าย เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรในโรงเรียน บุคคลในชุมชน และหน่วย งานที่เกี่ยวข้อง					
2.5 มีความรู้ในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน					

รายการสมรรถภาพ	รายการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
2.6 มีความสามารถในการทำให้คำปรึกษาแก่นักเรียน	..	..	..	..	..
2.7 มีความสามารถในการแนะแนวการศึกษาต่อ/การประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับนักเรียน ตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม	..	..	..	..	..
2.8 มีความสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรม	..	..	..	..	..
2.9 มีความสามารถช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาการปรับปรุงบุคลิกภาพ	..	..	..	..	..
2.10 มีความรู้ในการจัดระบบข้อมูลด้านการศึกษาอาชีพ	..	..	..	..	..
2.11 มีความสามารถรวบรวมข้อมูลด้านการศึกษาอาชีพ เพื่อให้ นักเรียนได้เข้าประโยชน์	..	..	..	..	..
2.12 มีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน	..	..	..	..	..
2.13 มีความสามารถแนะแนวการเลือกกิจกรรมตามที่หลักสูตรกำหนดซึ่งเหมาะสมกับนักเรียน	..	..	..	..	..
2.14 มีความสามารถในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเพื่อประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม	..	..	..	..	..
2.15 มีความสามารถในการให้ความร่วมมือ ส่งเสริมการจัดบริการของโรงเรียนให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างทั่วถึง เช่น การบริการสุขภาพอนามัยและบริการแนะแนว	..	..	..	..	..
2.16 มีความสามารถให้ความร่วมมือส่งเสริมการจัดบริการของโรงเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เป็นต้นว่า ให้ความรู้แก่ชุมชน เรื่องการเกษตร สุขภาพอนามัย โดยให้เหมาะสมกับทรัพยากรของโรงเรียน	..	..	..	..	..

รายการสมรรถภาพ	รายการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
2.17 มีความรู้ในการสร้างแบบทดสอบ/แบบวัดต่าง ๆ เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแนะแนว	..	..	..	..	..
2.18 มีความสามารถในการสร้างแบบทดสอบ/แบบวัดต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการบริการแนะแนว	..	..	..	..	..
3. สมรรถภาพด้านการสอน					
3.1 มีความรู้อย่างลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาที่สอน	..	..	..	..	..
3.2 ตระหนักในความสำคัญของการฝึกให้นักเรียนใช้ความคิดและเหตุผลตามหลักการและโครงสร้างของกลุ่มวิชานั้น	..	..	..	..	..
3.3 มีความสามารถในการสอนให้นักเรียนปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับวัย	..	..	..	..	..
3.4 มีความสามารถในการกระตุ้น จัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน ตลอดจนฝึกให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติได้	..	..	..	..	..
3.5 สามารถทำตนเป็นอย่างที่ดี(เช่น ในการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ศาสนา ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม)	..	..	..	..	..
3.6 สามารถทำตนเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์ค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคมไทย	..	..	..	..	..
3.7 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ ที่ตนเองสอนกับวิชาอื่น ๆ	..	..	..	..	..

แบบสังเกตชั้นเรียน
ระดับมัธยมศึกษา

โรงเรียน-----

อำเภอ----- จังหวัด-----

วิชาที่สังเกต----- เรื่องที่สอน-----

ระดับชั้น----- ห้อง----- จำนวนนักเรียน----- คน

ชื่อผู้สอน-----

การสังเกตครั้งที่ -----วัน/เดือน/ปี ที่สังเกต-----

เวลาที่สังเกต----- น. ถึง ----- น.

ลงชื่อ----- ผู้สังเกต

(-----)

คำชี้แจง

1. แบบสังเกตชั้นเรียนแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นมาตราประมาณพฤติกรรม
การสอนของครู ตอนที่ 2 เป็นมาตราประมาณสภาพแวดล้อมของห้องเรียน
2. โปรดอ่านรายละเอียดของข้อกระทงให้เข้าใจชัดเจน และทดลองสังเกตชั้นเรียน
อย่างน้อย 1 ครั้ง ก่อนสังเกตเพื่อบันทึกข้อมูลที่จะใช้จริง 2 ครั้ง
3. โปรดบันทึกผลการสังเกตและการประเมินให้ครบถ้วนภายในช่วงเวลาที่ท่านไป
สังเกต

ตอนที่ 1 มาตรฐานพฤติกรรมของครู

โปรดประเมินระดับความสามารถในการปฏิบัติการณ์แต่ละหัวข้อใหญ่และระดับความสามารถในการปฏิบัติการณ์แต่ละหัวข้อย่อย โดยเขียนเครื่องหมาย + ทับตัวเลขในช่อง ☐

ความหมายของระดับการประเมิน

5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = พอใช้ 2 = ควรปรับปรุง 1 = ไม่ปรากฏ

การดำเนินการสอน

รายการสมรรถภาพ	รายการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. การนำเข้าสู่บทเรียน					
1.1 ใช้วิธีเร้าความสนใจของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม.....	..	..	..	..	..
1.2 นำเข้าสู่บทเรียนสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของนักเรียน	..	..	..	..	..
1.3 มีความรัดกุม เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน.....	..	..	..	..	..
1.4 แจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียนให้ผู้เรียนเข้าใจ	..	..	..	..	..
1.5 พิจารณาความพร้อมของนักเรียนก่อนดำเนินการสอนจริง	..	..	..	..	..
1.6 ใช้เวลาในการนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างเหมาะสม.....	..	..	..	..	..
2. กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมเป็นที่น่าสนใจของนักเรียน					
2.1 ใช้วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ	..	..	..	..	..
วัตถุประสงค์และเนื้อหาที่สอน	..	..	..	..	..
2.2 กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับผู้เรียน เวลา และ	..	..	..	..	..
สภาพห้องเรียน	..	..	..	..	..
2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนมีลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง	..	..	..	..	..
นำไปสู่เป้าหมายอย่างน่าสนใจ.....	..	..	..	..	..

รายการสมรรถภาพ	รายการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
2.4 มีการปรับและยืดหยุ่นกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับสภาพการณ์ขณะดำเนินการสอน	..	..	..	..	..
2.5 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม	..	..	..	..	..
2.6 จัดการปรับสภาพแวดล้อมของห้องเรียนให้อำนวยต่อการเรียนรู้	..	..	..	..	..
3. การสื่อสารและการเสริมแรง					
3.1 อธิบายมีลำดับขั้น ก่อให้เกิดความเข้าใจโดยง่าย	..	..	..	..	..
3.2 อธิบาย ใช้เสียง น้ำเสียงชัดเจน ภาษาถูกต้อง มีจังหวะเหมาะสม	..	..	..	..	..
3.3 อธิบายและซักถามได้ตรงประเด็นเรื่องที่สอน	..	..	..	..	..
3.4 ใช้ตัวอย่างที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง และสัมพันธ์กับชีวิตจริง	..	..	..	..	..
3.5 ตัวอย่างการอุปมาอุปไมยเป็นไปตามหลักตรรกศาสตร์และสมจริง	..	..	..	..	..
3.6 ใช้สีหน้า ท่าทางประกอบการสอนได้เหมาะสม	..	..	..	..	..
3.7 ใช้คำถาม และมองให้ความสนใจอย่างทั่วถึงทั้งห้อง	..	..	..	..	..
3.8 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามและแสดงความคิดเห็น	..	..	..	..	..
3.9 เน้นให้นักเรียนเห็นสิ่งที่ควรสนใจและความสำคัญของบทเรียน	..	..	..	..	..
3.10 คำถามส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบด้วยตนเอง	..	..	..	..	..
3.11 ใช้คำถามกระตุ้นความสนใจและความคิดของนักเรียน	..	..	..	..	..
3.12 ให้ความสำคัญเวลาในการคิดและตอบคำถามอย่างเหมาะสม	..	..	..	..	..

รายการสมรรถภาพ	รายการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
3.13 คำถามใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	..	..	..	..	..
3.14 ตอบคำถามผู้เรียนและให้ข้อมูลกลับอย่างเหมาะสม	..	..	..	..	..
3.15 ใช้คำพูด สีสัน ท่าทาง เป็นการเสริมกำลังใจผู้เรียนได้ เหมาะสมกับกรณี	..	..	..	..	..
3.16 สรุปบทเรียนด้วยวิธีการที่กระชับรัด ช่วยให้ผู้เรียนเกิดแนว คิดตามวัตถุประสงค์.....	..	..	..	..	..
3.17 สรุปบทเรียนโดยโยงความสัมพันธ์กับบทเรียนครั้งต่อไป	..	..	..	..	..
3.18 เสนอแนวการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันในแต่ละกรณี	..	..	..	..	..
4. การใช้สื่อการสอน					
4.1 เลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับบทเรียน ผู้เรียน และสภาพ ห้องเรียน	..	..	..	..	..
4.2 ใช้สื่อได้ถูกต้อง คุ่มค่า เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ดำเนินอยู่	..	..	..	..	..
4.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมสร้างใช้ และเก็บรักษาสื่อ การสอน	..	..	..	..	..
5. ความรอบรู้และแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอนและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ การสอน					
5.1 ให้ความรู้ในเนื้อหาที่สอน ถูกต้องแม่นยำ ทันสมัย	..	..	..	..	..
5.2 มีความรอบรู้ ถูกต้องในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอน อาทิ การยกตัวอย่าง อธิบายประกอบการตอบคำถามนักเรียน การเล่าเรื่องประกอบ หรือการร่วมกันอภิปรายกับนักเรียน	..	..	..	..	..

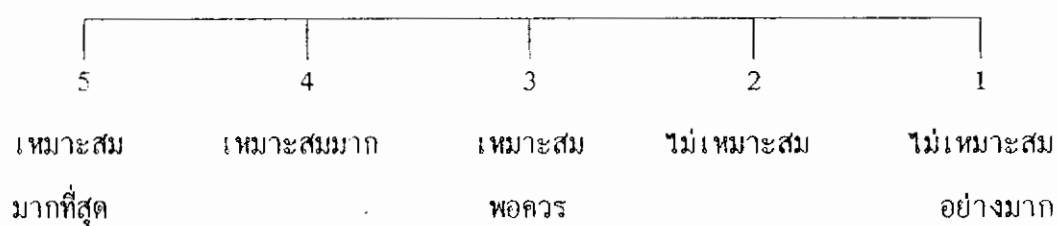
รายการสมรรถภาพ	รายการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
5.3 แสดงกิจกรรมการสอนต่าง ๆ ทำให้รู้ได้ว่ามีความรู้ในวิชาชีพ ครูอย่างเพียงพอ	..	..	..	..	..
6. การควบคุมชั้นเรียนและการจัดการ					
6.1 ให้ความสนใจแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง	..	..	..	..	..
6.2 วางแผนการจัดกิจกรรมล่วงหน้า และดำเนินการอย่างได้ผล	..	..	..	..	..
6.3 ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการจูงใจให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม	..	..	..	..	..
6.4 แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างสมเหตุผล	..	..	..	..	..
6.5 ให้การอบรมจริยธรรมแก่นักเรียนตามโอกาสที่เหมาะสม	..	..	..	..	..
6.6 มีความเข้าใจแก่นักเรียนและเป็นกันเองของนักเรียน	..	..	..	..	..
6.7 บริหารเวลาในการดำเนินการเรียนการสอนได้เหมาะสม และคุ้มค่า	..	..	..	..	..
6.8 ควบคุมนักเรียนทุกคนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้น	..	..	..	..	..
การวัดและประเมินผล	..	..	..	..	..
1. วัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	..	..	..	..	..
2. ใช้วิธีวัดผล วัดได้ครอบคลุม เหมาะสมกับบทเรียน และตัวผู้เรียน	..	..	..	..	..
3. กิจกรรมการวัดและประเมินผลบูรณาการอยู่ในกระบวนการ เรียนการสอนเหมาะสม	..	..	..	..	..
4. วิเคราะห์และให้สารสนเทศย้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่างสมเหตุผล และทันเหตุการณ์	..	..	..	..	..

รายการสมรรถภาพ	รายการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
5. ใช้เวลาบางส่วนเพื่อตรวจสอบ ความก้าวหน้าในการเรียน ของนักเรียน	..	..	..	..	..
6. ใช้คำถามหลายลักษณะเพื่อตรวจสอบ ความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน.....	..	..	..	..	..
7. วินิจฉัย และทราบจุดเด่น จุดด้อย และข้อผิดพลาดของ นักเรียนแต่ละคน	..	..	..	..	..
8. วางแผนการสอนซ่อมเสริม	..	..	..	..	..
การปฏิบัติตนในขณะสอน					
1. การแต่งกายสะอาดเรียบร้อยสมกับเป็นครู	..	..	..	..	..
2. อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และเป็นกันเองของนักเรียน	..	..	..	..	..
3. มีอารมณ์มั่นคง และควบคุมอารมณ์ได้.....	..	..	..	..	..
4. แสดงพฤติกรรมที่สื่อถึงความจริงจัง สนใจต่อผู้เรียน	..	..	..	..	..
5. แสดงพฤติกรรมมีความเชื่อมั่นในตนเอง	..	..	..	..	..
6. ท่วงท่าจาสุภาพ มีอารมณ์ขัน	..	..	..	..	..
7. รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน มีความยืดหยุ่น	..	..	..	..	..
8. บริหารเวลาได้อย่างเหมาะสม	..	..	..	..	..
9. ตรงต่อเวลาทั้งการเข้าสอนและเลิกสอน	..	..	..	..	..
10. มีความอดทน ขยัน อดกลั้น และกระตือรือร้น ขณะปฏิบัติการสอน ..	..	..	..	..	..
11. การตัดสินใจมีเหตุผลและยุติธรรม	..	..	..	..	..
12. เคลื่อนไหวกริยาท่าทางอย่างมีเป้าหมาย	..	..	..	..	..

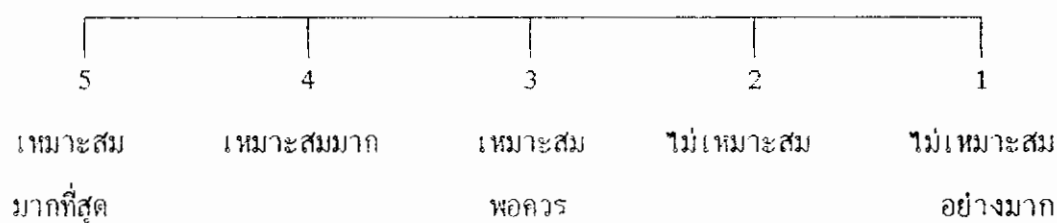
ตอนที่ 2 มาตรฐานสภาพแวดล้อมของห้องเรียน

คำชี้แจง ต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของห้องเรียน จงประมาณค่าสภาพแวดล้อมของห้องเรียน โดยเขียน + กับตัวเลขในช่องมาตรวัดให้ตรงความหมายของค่าที่ประมาณ

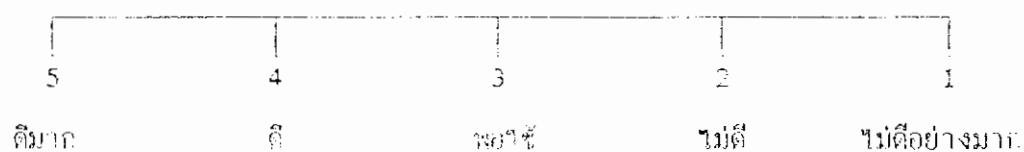
1. มีเนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมเพียงใด

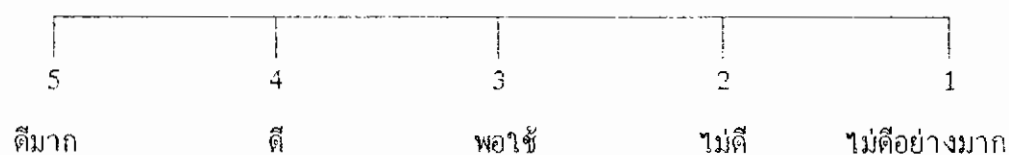
2. ความเหมาะสมของแสงสว่างในห้องเรียนเป็นอย่างไร

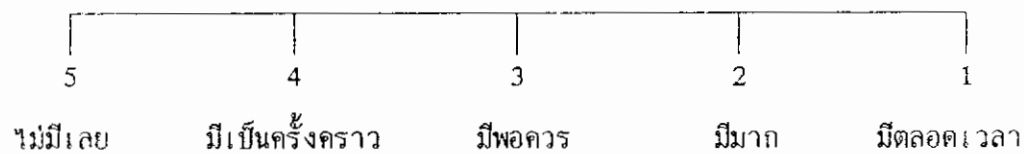
3. การถ่ายเทของอากาศในห้องเรียนเป็นอย่างไร

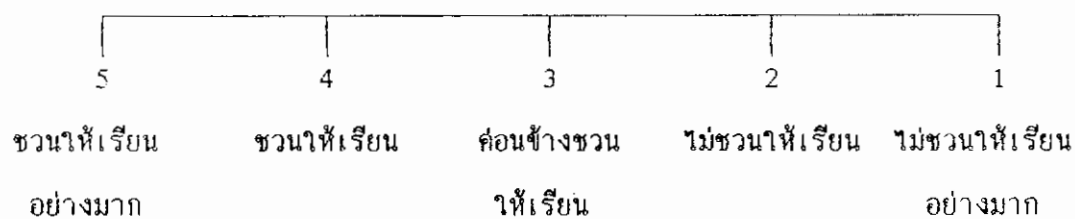
4. ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียนอยู่ในระดับใด

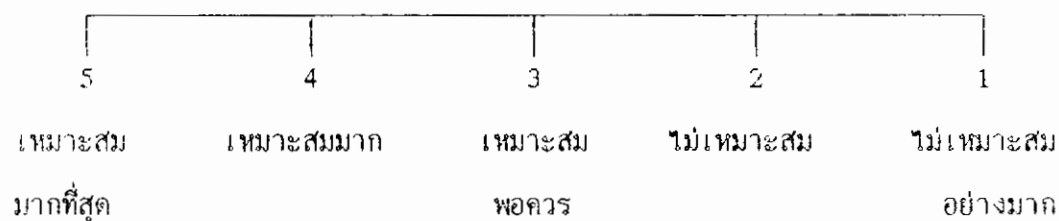
5. ปริมาณของเสียงและสิ่งรบกวนอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนในชั้นมีมากเพียงใด

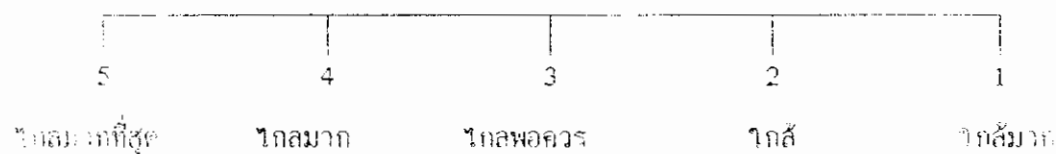
6. ห้องเรียนได้รับการตกแต่งให้อยู่ในสภาพที่ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนเพียงใด

7. เวลาที่สอนเหมาะสมต่อการเรียนเพียงใด

8. ห้องเรียนตั้งอยู่ไกลจากบริเวณที่ใช้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่รบกวนหรือดึงดูดความสนใจเพียงใด

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 11 ตารางแสดงค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ
วัดสมรรถภาพ

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1.	.41	.30	21.	.50	.30	41.	.39	.43
2.	.48	.28	22.	.42	.24	42.	.27	.29
3.	.42	.41	23.	.49	.22	43.	.59	.47
4.	.49	.50	24.	.74	.27	44.	.78	.43
5.	.50	.20	25.	.54	.32	45.	.40	.45
6.	.48	.36	26.	.43	.42	46.	.65	.44
7.	.33	.49	27.	.58	.57	47.	.39	.35
8.	.21	.42	28.	.46	.48	48.	.72	.36
9.	.52	.44	29.	.59	.47	49.	.50	.24
10.	.13	.27	30.	.44	.52	50.	.66	.46
11.	.37	.23	31.	.28	.22	51.	.46	.48
12.	.47	.58	32.	.23	.49	52.	.22	.27
13.	.58	.57	33.	.28	.36	53.	.72	.36
14.	.57	.50	34.	.43	.42	54.	.58	.57
15.	.44	.60	35.	.79	.22	55.	.46	.32
16.	.30	.48	36.	.55	.30	56.	.79	.42
17.	.11	.00	37.	.12	.00	57.	.20	.20
18.	.33	.23	38.	.80	.50	58.	.65	.44
19.	.31	.28	39.	.59	.67	59.	.29	.23
20.	.41	.22	40.	.58	.54	60.	.79	.42

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
61.	.73	.29	67.	.33	.32	73.	.52	.44
62.	.44	.52	68.	.72	.45	74.	.42	.41
63.	.58	.49	69.	.68	.51	75.	.46	.48
64.	.33	.32	70.	.76	.47	76.	.45	.22
65.	.65	.57	71.	.37	.60	77.	.49	.54
66.	.63	.23	72.	.61	.55	78.	.41	.30
						79.	.35	.52
						80.	.46	.56

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น

แบบทดสอบวัดสมรรถภาพ โดยใช้สูตรของ Kuder Richardson (KR - 20)

N	n	ΣX	ΣX^2	pq
100	80	4643	277,913	1.18

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ	
	N	แทน	จำนวนผู้ทำแบบทดสอบ	= 100
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ	= 80
	S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือ	= 23.38

$$\begin{aligned}
 r_{tt} &= \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\Sigma pq}{s_t^2} \right] \\
 &= \frac{80}{79} \left[1 - \frac{1.18}{23.38} \right] \\
 &= \frac{80}{79} \left[\frac{22.20}{23.38} \right] \\
 &= \frac{80}{79} \times 0.94 \\
 &= 0.95
 \end{aligned}$$

แสดงว่า แบบทดสอบฉบับนี้มีความเชื่อมั่นเป็น .95

ภาคผนวก ค

ตารางคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการทำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงาน

1. ด้านการสอน
2. ด้านวิชาการ
3. ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ

ตาราง 12 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการทบทวนแบบทดสอบ
วัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน

X	f	fX	fX ²
17	2	34	578
15	6	90	1350
14	4	56	784
13	13	169	2197
12	28	336	4032
11	55	605	6655
10	45	450	4500
9	44	396	3564
8	33	264	2112
7	22	154	1078
6	14	84	504
5	3	15	75
	$\Sigma f=269$	$\Sigma fX=2653$	$\Sigma fX^2=27429$

คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพด้านการสอน

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\sum fX}{N} \\ &= \frac{2653}{269} \\ &= 9.86\end{aligned}$$

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพด้านการสอน

$$\begin{aligned}\text{S.D.} &= \sqrt{\frac{N \sum fX^2 - (\sum fX)^2}{N(N-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{269 \times 27429 - (2653)^2}{269 \times 268}} \\ &= \sqrt{4.716085002} \\ &= 2.17\end{aligned}$$

ตาราง 13 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการทำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพ
การปฏิบัติงานด้านวิชาการ

X	f	fX	fX ²
27	1	27	729
26	2	52	1352
25	9	225	5625
24	25	600	14400
23	25	575	13225
22	40	880	19360
21	34	714	14994
20	26	520	10400
19	34	646	12274
18	25	450	8100
17	17	289	4913
16	9	144	2304
15	12	180	2700
14	4	56	784
13	2	26	338
12	1	12	144
10	2	20	200
8	1	8	64
	$\Sigma f=269$	$\Sigma fX=5424$	$\Sigma fX^2=111906$

คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพด้านวิชาการ

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\sum fX}{N} \\ &= \frac{5424}{269} \\ &= 20.16\end{aligned}$$

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพด้านวิชาการ

$$\begin{aligned}S.D. &= \sqrt{\frac{N\sum fX^2 - (\sum fX)^2}{N(N-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{269 \times 11906 - (5424)^2}{269 \times 268}} \\ &= \sqrt{\frac{682938}{2092}} \\ &= \sqrt{9.473145425} \\ &= 3.07\end{aligned}$$

ตาราง 14 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการทำแบบทดสอบวัดสมรรถภาพ
การปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ

X	f	fX	fX ²
15	2	30	450
14	6	84	1176
13	12	156	2028
12	28	336	4032
11	44	484	5324
10	64	640	6400
9	34	306	2754
8	43	344	2752
7	19	133	931
6	12	72	432
5	3	15	75
4	1	4	16
3	1	3	9
	$\Sigma f=269$	$\Sigma fX=2607$	$\Sigma fX^2=26379$

คะแนนเฉลี่ยจากการทบทวนทดสอบวัดสมรรถภาพด้านการรำให้คำปรึกษาแนะนำ

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$$N$$

$$= \frac{2607}{269}$$

$$269$$

$$= 9.69$$

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการทบทวนทดสอบวัดสมรรถภาพด้านการรำให้คำปรึกษาแนะนำ

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum fX^2 - (\sum fX)^2}{N(N-1)}}$$

$$= \sqrt{\frac{269 \times 26379 - (2607)^2}{269 \times 268}}$$

$$= \sqrt{\frac{299502}{72092}} = \sqrt{4.154441547}$$

$$= 2.03$$

ภาคผนวก ง

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. อาจารย์ ดร.พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองส่งเสริมวิทยฐานะวิชาชีพครู สถาบันบัณฑิต
กระทรวงศึกษาธิการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ ศิริทวี
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 7 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
3. อาจารย์เยี่ยม พูลเอี่ยม
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ
4. อาจารย์อรุณ ปรากฏชัยภูมิ
ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ 8 หัวหน้าหน่วยศึกษาพิเศษสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
5. อาจารย์ประสงค์ พรโสภณ
ตำแหน่ง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจัตุรัส
6. อาจารย์นิยะ ดอนเขียว
ตำแหน่ง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอน้ำหนาว

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสมชัย ชื่อสกุล เกนจตุรัส

วัน เดือน ปีเกิด 15 ธันวาคม 2491

สถานที่เกิด อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 602 หมู่ที่ 6 ต.หนองบัวระเหว อ.หนองบัวระเหว จ.ชัยภูมิ

36250 โทร. (044) 897054

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ศึกษานิเทศก์ 7

สถานที่ทำงานในปัจจุบัน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองบัวระเหว จ.ชัยภูมิ

36250 โทร. (044) 897106

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2500 ป.4 จากโรงเรียนบ้านสะพาน (อภิรักษ์วิทยา) อ.จตุรัส จ.ชัยภูมิ

พ.ศ. 2503 ม.3 จากโรงเรียนจตุรัส (ช.บ.7) อ.จตุรัส จ.ชัยภูมิ

พ.ศ. 2516 ม.ศ.3 จากโรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย จ.เพชรบุรี

พ.ศ. 2517 พ.ศ. จากกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2519 พ.ม. จากกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2529 กศ.บ. (การประถมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

พ.ศ. 2540 กศ.ม. (การประถมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

สมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

บทคัดย่อ
ของ
สมชัย เคนจิตรัฐ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา
กุมภาพันธ์ 2540

การศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน สมรรถภาพด้านวิชาการ และสมรรถภาพด้านการให้คำปรึกษาแนะนำของครูประถมศึกษา ที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยวิเคราะห์จากค่าระดับความคิดเห็น และ เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (เกณฑ์ประเพณีนิยม 50%)

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าในการวิจัย เป็นครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 269 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบประเมินตนเอง ซึ่งเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับความคิดเห็น จำนวน 3 ข้อใหญ่ รวม 51 ข้อย่อย และแบบทดสอบวัดสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอน ด้านวิชาการ และด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ แบบทดสอบนี้เป็นแบบเลือกตอบชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 80 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (Z)

ผลการศึกษามีสรุปผลได้ดังนี้

1. ครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความเห็นว่า ตนเองมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนอยู่ในระดับมาก ด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก และด้านการให้คำปรึกษาแนะนำอยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนและด้านวิชาการแตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด กล่าวคือ มีสมรรถภาพตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ

COMPETENCIES IN EDUCATION PROFESSION OF PRIMARY SCHOOL
TEACHERS IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER
THE JURISDICTION OF CHAIYAPHUM PRIMARY
EDUCATION OFFICE

AN ABSTRACT

BY

SOMCHAI KENCHATTURAT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree Elementary Education
at Srinakharinwirot University

February 1997

The purpose of this research was to study the teaching competencies, academic competencies, and counseling competencies of the primary school teachers, teaching at the lower secondary level in the Educational Opportunity Expansion Schools under the Office of Chaiphum Primary Education, by analyzing the levels of opinions and comparing with the Traditional Criterion of 50%.

The Sample used in this research were 269 primary school teachers, teaching at the lower secondary level in the Educational Opportunity Expansion Schools under the Office of Chaiphum Primary Education. The sample were selected through the simple random sampling technique. The instrument used for this research included the 5-point-rating scale Self-Evaluation Form with 3 main items and 51 sub-items, and the 5-option-objective Test on teaching competencies, academic competencies, and counseling competences, with 80 items. The statistics used for analyzing the data were mean, standard deviation, and Z - test.

The main research findings were summarized as follows:

1. The primary school teachers teaching at the lower secondary level in the Educational Opportunity Expansion Schools, viewed they had teaching competencies at a high level, academic competencies at a high level, and counseling competencies at a moderate level.

2. The primary school teachers, teaching at the lower secondary level in the Educational Opportunity Expansion Schools had teaching competencies and academic competencies different from the Criterion with statistical significance at the .05 level of significance, but counseling competencies not different from the Criterion, which meant below the Criterion.